

timor humanus. **I**ste refugit peccare ne lebatur in corporali vita. **E**st a timor seruilis **I**ste timet peccare ne puniatur tormentis gehenne. **E**st et timor filialis **I**ste timet peccare. ne priuetur dei amore eius inaurat offensam de quo dicitur ecclesia. **T**imor domini expellit peccatum. **E**t quia sunt multi qui se putant esse sapientes quia sunt intelligentes licet non habeant vitam bonam. **I**deo subditur **I**ntellectus bonus. **I**supple est **L**audatio eius. **I**ntellectus bonus est a nocuius quia sicut dicitur luce. xij. **S**eruus sciens voluntatem domini sui et non faciens plagis vapulabit. **V**erterabitur multis **E**t quia omne bonum a deo habetur **I**deo. laude est dignus **V**nde subditur **L**audatio eius manet in se. **C**assio. **E**cce in psalmi tota declarata est. **P**opulus iste fidelis a diabolica prauitate liberatus gratias agens deo sententiam religiose mentis expressit quod et hii facere debent qui deuoti sunt a in illa celesti ierusalem a beatis constat esse pagendum. **L**audatio eius nullo clauditur termino quia nec finem habet vel habere pot eius beneficiuz **D**ic laudatur quia peccatores liberat. **I**bi p dicitur quia deuotos coronat. **M**eitw ergo allehuya in titulo ps iste cognoscitur suscepisse quia a laude domini. **N**ostri iesu christi fecit n

icium a finitus est in laude christi qui est benedictus in secula seculorum. Amen

Psalms. Cxi

Beatus vir q

Titulis allehuya. **P**ro Cuius expositio dea

est supi ps Cxi. **I**n aliqb tñ libis additur christi allehuya reuerfionis aggei et zacharie. sed hoc non est in hebreo neq in translatione **J**eronimi **E**t ideo additum est sub aliquo expositore pro uoluntate sua

Hugo **I**n uero prophete aggeus a zacharias no fuerunt tempore dauid qui hunc psalmum composuit. sed multo tempore post **A**ug quia ambo pro eum **A**ug phetare inceperunt infra unum annum post tras migracōnem babilonis inter qua a tempus dauid. xliij. generatio nes inueniuntur sicut **M**attheus eu agelista **N**ico **A**d intellectum testatur. **N**ico. uero huius ps sciendum q licet bñtudo sit reddenda p opibus uirtuosis gnaliter tñ per quandam appropriationem dicitur reddenda specialiter pro opib misericordie **V**nde dicit saluator. **M**atth xxv. **V**enite bñdici patris mei possidete paratuz uob regnum a constitucione mundi. **E** furui a debistis mihi manducare rca propter hoc i presenti psalmo dicitur reddenda felicitas pro operibus misericordie. **S**ed sciendum q felicitas que pt haberi in

P. ij.

Allehuya

Aggeus Zacharias

vita presenti principaliter consistit
in bonis exterioribus prout sunt
ipsis virtuosus quedam instrumē
ta virtutuz secundum q̄ ait Amb.
super lucam dicens. Sicut diuicie
in x̄dimenta sūt ī probis. ita pro
bis sūt ad īmēta v̄tutis. Et iō psal
mista ī hac parte permixtū loq̄t̄
de illis et de illis dicens.

Beat⁹ vir. s. spe b̄atubis future
Hugo dicit enim beatus
vir et non beata mulier quia vir ē
caput mulieris. Ergo q̄ de ipso
dicitur hoc de ipsa dicitur intelli
gitur. Sequitur L̄ q̄ timet dominuz. I

Nicolaus timore filiali q̄
quis formidat
offendere deum. Ideo subditur. in
m̄datis eius v̄let nimis & cupit
nimis. Istud nimis non importat
viciū sed desiderium ītēsum ad
implendūz domini preceptum po
tentissime ī operibus misericordie

Cassio Consequenter beati
precepta eius adimplere desiderā
tis premia des̄bit dicens. potens
in terra. s. viuencium vbi non diui
cie humane nec honores tempera
les faciunt potentes sed contem
placio domini et sine fine laudaci
o ibi. potēs Lexit semen eius.

Augusti⁹ Semē future mel
fis opera miseri
cordie ap̄l̄ esse testatur dicens. Qui
parce seminat parce et metet. Quis
autem fratres potencius q̄ vt reg
num celorum non solum iachus
emat diuicio rerum suarum sed
et v̄dua duobus minutis et t̄m̄s

ibi v̄ter q̄ possideat. Quis potencius
q̄ vt īdem regnum et thezauris di
uiti et calice aque frigide pauperi
valeat. generatio rectoz benedice
tur. v̄ opa eorū qui sunt recti corde
Rectum est autē cor non resistē pa
tri emendāti et credere pollicenti.

hugo Et q̄ sicut dicitur. p̄b
Benedictio d̄m̄ diu
tes facit. Ideo sequit̄ gl̄a v̄ testio
mū bone cōscie. Vñ dicit ap̄l̄. ij.
ab cho. Gloria n̄ra hec ē testimo
niū cōscie n̄re. et diuicie virtutū q̄
de m̄datis d̄m̄ veniūt. in domo ei⁹
v̄ in cor **nico** et iusticia ei⁹ v̄
de eius mitū sue iusticie
manet in seculum seculi v̄ in eter
num. Supra dixit bona beati nunc
ostendit vnde beatus est dicens. Lex
ortum est in tenebris lumen rectis
corde quia recti et boni in hoc secu
lo viuētes inter peccatores tanq̄
in tenebris illuminantur spiritu a
liter a deo lumine sue gr̄e per quā
inhabitat mentes fidelium. Et is
tud lumen est ipse deus illuminās
mentem qui est. misericors. in na
tura. a miserator. in actu. a iustus.

Quia semper iusticia cum miseri
cordia concurrit in diuinis operi
bus. **Augustinu.** delectat

q̄ est
misericors a miserator. sed terret
fortasse q̄ iustus est dominus. Nul
la desperatione formides beate vir
qui times
dominum **Cassiodor.**

Qui illum confitentur habēt eum
misericordem. qui illum contemp
nūc iustuz sine dubio sustinebūt

Hugo Dic etiam vñ fiscalis de ad
uētu incarnationis domini p̄t in
telligi. quoniam xp̄s dominus qui
est lumen de lumine venit rectis cor
de qui in tenebris infidelitatis erāt
ad vtilitatem eorum qui corda
sua direxerunt ad deū per fidem et
misericordiam. Quam misericors
deus habebat in natura nobis mi
seratore exhibuit in actu quando
pro nobis suam carnem sumere vo
luit vt tenebras nostras gr̄tia sue
misericordie illustraret. Et addit
Iustus quia ipse deus factus ho
mo pro homine satisfecit ne bya
bolus aliter conqueri posset q̄m
iuste hominem aliter literando ip
se ho ei ablati esset. Cōsequēte
ostendit quo mō deī misericordiaz
quis conse **Cassi.** **L. X.** Oū
quatur dicens **Cassi.** **duo ho**
deo acceptus est et hominibus
qui miseretur. et qui egētibz de
suo largitur. Let commodat. gr̄tis
mutuando sua vel commodat quan
do homo dat pauperibus tempo
ralia recepturus eterna. Vnde pro
uerb. xix. Seneratur domino qui
miseretur pauperi. Sed licet vtra
q̄ hec ab manuales videātur ope
ras pertinere tam non solum spe
cunia miserendū dic pauperi a spe
rātibz commodandū: sed de omi
beneficio quo indigere cognoscit
destitutus vñ impigri debemus fa
cere omne hoc quo possimus alte
ri pro **hugo** viz subuendo.
ficere **hugo** dando compaciē
do. delictum condonādo. aut igno
rantem docēdo. Et etiam qui dei mi

sericordiam consequi desiderat ip
se **disponet sermones suos.** et pre
terabit opera sua bona que pro se
respondebunt in iudicio. **s. extre**
mo in quo dominus de operibz mi
sericordie suam tenebit disputa
tionem de qua habetur. Mathi.
xxv. Esurui: et de distis mihi mā
ducare. Et merito vir iustus modo
disponet sic quia propter hec **Li**
eternum non commouebitur. et
nō separabitur a deo cum illis in
misericordiis quibus dicitur.
Itē in ignem eternum: sed L. X.
memoria eterna. **s. coram deo. Le**
xit in **Cassi.** qui vocatur ad p̄
uis **Cassi.** mium **Lab audici**
one mala qua dicitur impijs **Nō**
noūi vōs **non timebit.** **Causam**
subiūgit dicens Paratur est cor
eius sperare in domino vt promi
sa ipsius percipiat cum illis qui a
dextris erunt. quibus dicitur **e.**
Venite benedicti patris mei perci
pite regnum **confirmatum ē. cor**
eius **videlicet recte mentis affcūs**
Rico. in bono per habitum
virtutis et gratie
Cassi. dum nulla iam seculi
felicitate mollescit. Et
ideo despectis terrenis **Cyrola?**
non commouebitur. **la stabilita**
te virtutis: deo ipsum conseruante
donec **existens in terra iuentū**
despiciat inimicos suos. **id est spi**
ritus malignos. q̄ tunc ab homie
despiciuntur quando de eis habet
plenum triumphum. Et q̄ presbi
ta meretur homo per opera miseri
cordie ostendit dicens **Disperfit**
P. iii.

ob amorem dei videbit liberaliter
absq; spe retributionis terrene nō
hypocritibus. non adulatoribus
non diuitibus. sed pauperibus
christum representantibus. iuxta
illud Mat. xxv. Qd vni ex meis mi-
nimis fecistis: mihi fecistis iusti-
cia eius id est merces misericor-
die quam fecit manet in seculum
seculi quia premium est eternuz.

Cass. Cornu id est potestas
leuius exaltabitur i glo-
ria Glosa Qui enim hic humi-
lis fuerit: ipse ibi potestatem ha-
tebit. Consequenter odudit psal-
mum de impiorū afflictione dicens

Gerō Peccator videbit vide-
licet gloriam quā sancti habebūt
in futuro et tunc irascetur o tra
seipsum eo qd non fecerit hic bona
dentibus suis fremet in inferno
vbi est fletus et stridor dentium.

Cass Sicut ille qui se dentibus su-
is mordet. ac se proprio do-
lore castigat et tabescet in fetori-
bus in

nico Vbi peccatores
ferri torquebuntur nō
solum de pena sibi inflata sed etiā
de iustorū gloria **Grego.** sup
Lucā. Infideles in imo positi ante
diei iudicii fideles super se in reque
attendunt. quoz gaudia post con-
templari non possunt De quib; di-
citur sapientie v. Videbunt scilicet
gloriā iustorū et turbabunt timo-
re horribili et mirabunt in subitati-
one insperate salutis. gementes p̄
angustia spiritus. dicentes intra se
penitentiam agētes. **Hi sunt quos**
aliquando habuimus in derisū et

*Plutino
magnus est
pudus*

Cass Videbūt enim se presum-
pisse de gloria caduca. de
potestate fugitiua. alios q; beatiū
dñem accipere. et irascuntur. Ira-
iusta: indignatione vera. sed nō p-
ficia temporibus vltionis. Pote-
rant enim ibi non indignari si hic
fuis vicij; redderentur in feni. id ē
irati Abiecitq; desideriu; peccato-
rum

nico Peccatores ei
peribit. **nico** diu desiderant
permanere in temporali prosperi-
tate: sed ista seculi felicitas deficit
eis in morte **Cass.** Nam sicut il-
lic vota beatorum in regno domini
plantata florebuunt: ita peccatorū
desideria in morte succisa marcescūt

Collec. Audientes karissimi
horribilia gehēne tor-
menta peccatoribus preparata: om-
ni diligencia studeamus fugere a-
rentura ira iudicis. atq; opibus
misericordie illa perpetue felicitatis
gaudia que iustis parantur i
celo mereari **Nam** queq; vnusquis
q; pauperibus ob amorem dei lar-
git in fra: paul dubio multiplicid
recipiet i vita btā **Nec** se q; ppter
imopiā facultatis terrene excuset: al-
etiā calicē aque frigide paupibus
largiēti premiū pmittat in celo **Et**
si nulla assit facultas. n̄ latet tñ
absit volūtas qd nō solū op; h̄ etiā
bonā volūtatē de? coronat **Sicq;** po-
terim? libari a penis eternis q̄ im-
pijs parantur: et puenire ad illā
p̄petue felicitatis patriam in qua
iusti sine fine gaudebunt cum do-
mino nostro iesu christo cui est hō-
nor et gloria in secula. **Amen.**

argum. long

Alto 7/12

Psalmus Cxi

Laudate pue

ri dominum **Tic's** alle
hya sicut supra dictu;

est ps. Cy. Allehya interpretat.
laudate dominum. Et ita incipit

ps **Cass.** Unde ppha 88 psal
iste **Cass.** mi textu sibi breuitate

transurrens prima parte commo
net deuotos vt laudes domino iugi

ter exolianta in toto orbe predica
re non desinant. Unde dicit

Laudate pueri dominu. **Ny**

cola. Non accipiuntur hic pu
eri ratione etatis discretionem care

tes. sed accipiuntur hic pueli pro
subiectis a ministris humilibus et

puris. sicut Achimelech dixit ad
Dauid **R. xxi.** de vitis qui cum eo

erant. Si mundi sunt pueri marie
a mulieribus manducant. Et hoc

modo frequenter loquitur scriptu
ra **Cassio.** Merito ergo ppheta

comonet laudes dno debere can
tas. q. corde puro ad eas accedunt.

q. ecdes. xviii. dicitur. Non est spe
ciosa laus in ore peccatoris. Dnm

enim laudat qui se probabili acti
one commendat. **hugo** **Lauda**

Sequitur **hugo** **re** nome
domini. Opera eius virtuosa p di

cano **Doce** cert pueli hebreoy dice
tes **Math. xxi.** osanna filio dauid:

Benedictus qui venit in nomine do

mini. **Et** nomen domini benedi
ctum. **Et** sicut e in seipso benedictu

sic benedicat a subditis benedictio
ne laudis a gratia actionis **Lex** hoc.

ex quo ceperunt homines credere i
deum a ipsum laudare **[nunc. In p**

senti. a vsq in seculu.] **Et** sine fine

[solis ortu vsq ad occasum.] **Et**

in omnem extensionem distantie

loca **Iero** **Vel** ab initio fidei ac

lis **Iero** **facite** vite vsq ad mor

tem **[laudabile nomen domini.]** **C**

nycol. **Demde** subdit quare sit

laudandum nomen domini dice

et **Caelus** super omnes gentes

dominus **[quantumcumq sine ma**

gne a diuerse] et super celos.] **Et** su

per angelos qui sunt ciues celestes

[gloria eius] q. de hominibus et

angelis ad suam gloriam ordinat

a disponit. **Ideo** subdit **Hugo**

Quis sicut dominus de? **no** ster. s

quasi dicat **Nullus.** **[qui in altis**

habitat.] **Et** angelis a in excelsis cre

aturis videlicet in sanctis: qui sunt

alti per vitam a meritum.] **Et** humi

lia respici **Rico.** **per** suam pui
cit. **[dentiam in ce**

lo.] **quia** superbientes angelos de

iecit. a humiliter sibi adherentes

in gloria confirmauit.] **Et** in terra

Uero. **Juxta** illud. **Super** que

respiciam. nisi super humiles a tre

mentem sermones meos. Ruare

non dixit. in humilibus habitat

sed humilia respicit.] **Ideo:** q. vbi

respicit ibi habitat. a ibi habitat

vbi re **Cassi.** **Sic** in celo a i ter

spicit **Cassi.** **ra** humilitas d

placita reperitur. sicut superbia p

batur exosa per quam dyabolus

cecidit. per quaz homines in tarta

ri penetrati id e in interiori profun

do merguntur. Erutescant elati et

altus hyl

se ipsi accepta ratione conuincant
 Nec mirum si dominus respiciat hu-
 miles. qui est etiam **S**uscitans a
 terra hoc est a desiderijs terrenis
 [in opem] & virtutibus carentem
 [a de stercore] & a vicis carnis **L**e-
 rigens] per suam gratiam] paupe-
 rem] sicut erexit filium prodigum
 cuius omnem substantiam spiri-
 tualem ignis luxurie consumpserat
 vt hateretur. **Ad qd erigit. e**
Luce. xv. glo. **U**t collocet
 cum cum principibus] & cum an-
 gelis] cum principib? populi sui]
 id est cum apostolis **Ad hoc enim**
 erigit pauperem vt addat eum or-
 dibus celi: qui sunt ex angelis &
 hominibus **Cassio.** Cum ipis
 enim collocantur: qui post peccata
 deo largiente probabili conuersa-
 tione deo placuerunt. **Nec omnia**
 operatur dominus deus noster
Nico **Q**ui habitae facit ste-
 rilem] & gentilitate pri-
 us ydolatrie debitam non proferre
 tem opera bona. **Hanc conuersam**
 per ap[osto]lorum predicat[i]o[n]em habi-
 tare facit **Hugo** [in domo] &
 i ecclesia catholica de iudeis & de ge-
 tibus collecta. quam fecit [matres
 filioru]] multo y videlicet fidelium
Cassi [letantem] partu & nu-
 quos in illa beatitudine celesti pri-
 mum locum tenent ap[osto]li. scdm p[ro-
 phete. tertiu[m] martires. quartu[m] in-
 fantes post baptismu[m] rapti. quat-
 tum virgines. sextum recte penite-
 res. **Hoc videtur ap[osto]l[us] notare cu[m]**
dicit. Alia claritas solis. alia clari-

ap[osto]l[us]
 dicit
 in domo
 i ecclesia
 catholica

tas lune. & alia stellarum. Et alibi
 Stella differt a stella i claritate: sic
 erit a resurre **Coll.** Nos igit[ur]
 deo mortuorum **Coll.** carissimi
 deuota mente oremus dominu[m] vt
 per suam gratiam nos in presen-
 sic illuminare dignetur quatinus
 hic san[ct]e conuersationis operib[us]
 laudare cum san[ct]is omnibus in
 futuro laude perhenim glorificare
 mereamur ip[su]m dominum nostru[m]
 ihesu[m] christum qui est benedict[us]
 in secula seculor[um]. Amen.

Psalmus cxiij.

Exitu israel de
Titulus Allehuya Nicola In
 isto psalmo inuitat propheta in
 deos litteratiter ad laudandum de-
 um et recolendu[m] dei beneficia sibi
 facta dicens
Exitu] viz populi israel de e-
 gypto] de quo exitu habet exodi
 riu]] domus iacob] & eiusdem po-
 puli descendentis de iacob q[ui] alio no-
 mine dictus est israel gen[esis] xxij.
 lra populo barbaro] id e[st] de popu-
 lo egypti. **Omnes enim populi di-**
cuntur barbari exceptis hebreis
 grecis & latinis q[ui] alia ydiomata di-
 cuntur barbara **Glosa** Ac si
 dicat cu[m] populus israel exiret de
 egypto. **Tunc** **Acta est iudea**
sanctificatio eius] & sanctificatus
 est ppl[us] ille in iudea & in terra pro-
 missionis colendo verum deum que
 terra ante erat per idolatriam polluta
Et israel potestas eius.] & ille
 populus israel factus est potens

ap[osto]l[us] h[ab]et
 dicit
 in domo
 i ecclesia
 catholica

in illa terra: qui in egypto fuerat
seru? **M**are .i. rubrum .i. visib. lib
est ad modum videntis obediuit
a fugit. Quia se in partes diuisit
vt populus israel trāsiret sicco pe
de. sicut dicitur exo. xiiij. Iordanis
conuersus est. **H**oc fuit in exi
retrosum. **M**tu de deserto.
vt habetur Josue. iij. q̄a aque ior
danis descendentes: steterūt eleua
te ad modum collis vt dicitur popu
lus trāsiret. **M**ontes exultauerūt
vt arietes a colles sic agni ouium.
Hoc est causā exultationis dederūt
filij israel. quia i transitu fluminis
amon scopuli id ē rupes ardue ex
vna parte inclinati sunt vsq; ad ri
pam fluminis oppositam a sic pre
buerunt transitu filij israel vt
habetur Num. xxi. **Q**uid est tibi
mare q̄ fugisti a tu iordanis quia
conuersus es retrosum. Quasi di
cat. Vnde venerunt ista miracula
in mari rubro: a in iordane: a i col
libus vt didicū est. **E**c̄ enī dicit. **A** fa
cie domini mota ē terra: a facie dei
iacob. Quasi dicat a diuina volun
tate processerunt ista. cui obediūt
etiā insensibilia. quia sicut ad dei
nutum mota est terra quando ab
soribuit dathan a byron. Ita
aque a colles in predictis. Vnde et
subditur aliud mirabile factū q̄
fuit in deserto. cum dicitur. **Q**ui
conuertit petram i stagna aquā
rum. Idando abundantiam aque
de petra vt habetur exo. di. xvij. **E**t
rupem in fontes aquarū. De qua
dicitur Numeri. xx. Cumq; Moy
ses eleuasset manum: percutiens

virga bis siliem id est lapide; ex
quo exiit ignis. tuthomice id ē
lepe. Egressse sunt aque largissime
de quibus omnib; laus a gloria
est deo soli attribuenda. Vnde s̄
dicitur. **N**on nobis domine nō no
bis. et **Coll.** Cetera plana sunt
cetera **Coll.** iuxta litteram vsq;
in finem psalmi. Et quia sicut
Apostolus ait h̄c in figurā contē
gebant illis. scripta sunt autē ad
correctionē nostram in quos fines
seculorum de **Iero** Psalm; iste
uenerunt. **Iero** vocem conti
net prophete oñētis vt que i his
hystorice narrantur. spiritualiter
dicta intel **Coll.** Est enim intē
ligantur. **Coll.** tio psalmi isti
us vt ab initio hebraici populi p
magna miracula christum mūdo
missum nunciaret. per quorum mi
raculorū similitudines hodie vnū
quemq; literari approbat christi
anum. **nicolaus** Exponi
tur ergo
hic psalmus moraliter de dei bene
ficio exhibito circa quem libet cri
stianum de peccatis egressum hoc
modo.

Feritu israel de egypto lib
est cristiāi de tenebris pecca
torū ante cuius oculos timor dei
est. **domus iacob.** id est eiusde; po
puli christiani luctantis contra vi
cia a exeuntis. **de populo barba
ro** id est de peccantium numero. **L**
Facta est iudea san **HUGO**
ctificatio eius. **HUGO**
a sanctificatur in confessione qua
purgatur. Nam iudea confessio in

Opus regis

Sanctificatio eius

interpretatur. israel potestas eius
Israhel videns deum interpretatur.
Acll dicat. habendo deum pre o-
culis a recognoscendo q omnia videt:
efficitur potens ad resistendum dy-
abolo a ad bonum faciendum. **V**n-
de **Aug⁹** ait. Magna nobis indici-
tur benefaciendi necessitas cui an-
o oculos versamus iudicis aucta cer-
nentis. **V**nde dicit qdam hos ver-
sus **C**uz quid turpe facis quod me
spectate rutes a erulesceres. **C**ur
spectate deo non magis ipse rutes
Propter hoc dixit dauid s. **P**roui-
debam dominum in conspectu meo
semper. **H**oc etiam notat cuz sub-
dit **M**are. **I** peccator mundanus
Cassi. qui more vndaui timi-
dis cogitationibus flu-
at. **V**idit. **H**ugo deum
iudicem suum oculo cordis. **I** a fugit
de peccato ad deum. **J**ordanis. **I**nter-
pretatur riuus iudicij per quod si-
gnificatur peccator qui se indicat
a humiliat. **H**ic cognoscens pecca-
ta sua. **C**onuersus est retrorsum. **I**a
consuetudinibus suis prauis a d-
deum. **E**t de ista conuersione **N**on-
tes. **I** prelati qui excelsi esse debet
per altitudinem vite: sicut sunt per
culmen dignitatis a ptatis. **H**ij
exultauerunt vt arietes. **Q**uia gre-
gem suum ad caulas domini diui-
no auxilio perducunt. **I** a colles. **I**-
minores sacerdotes exultant etia
de conuersione peccatorum q sunt
[sicut agni ouium] id e simplices
edocti a prelati a pastoribus ma-
gnis. **Q**uid est tibi mare. **I** id est
peccator q fugisti. a peccato ad

deum. **I** a tu iordanis. **I** v penitens.
quia conuersus es retrorsum. **C**ur
retras consuetudines dimisit. **E**t
Vnde vos. **M**ontes exultastis sicut
arietes. **I** protegetes a ducetes gre-
gem suum. **I** a colles sicut agni ou-
um. **P**ropheta per seipsum inter-
rogat et sic respondet dicens. **A** fa-
cie domini mota e terra. **I** a respe-
ctu diuine misericordie peccator co-
uersus est a terrena sua conuersa-
tione ad penitentiam. **I**a facie di-
i a cob. **Q**uia ipse est deus ludanti-
um contraria. **N**am iacob inter-
pretatur ludator vel ludans. **O**ci-
osi vero qui non ludantur cotra-
ria sed se eis subiiciunt habentes
deos alienos vt sunt luxuriosi a gu-
losi. **D**e quibus dicit ap. l. ad phi-
lipp. iij. **Q**uorum deus venter est.
Qui conuertit petram a dura cor-
da peccatorum. **I**n stagna aqua-
rum. **I** id est in abundantia lacma-
rum. sicut de **P**etro negante do mi-
num. et de **M**aria magd. ac alijs
multis legimus. **E**t cupem in fon-
tes aquarum. **S**ed q quisq de flet
peccata sua hoc non halet a se. s
a diuina gratia. **V**nde subditur.
Non nobis domine non nobis. **I**-
attribuat gloia de ouersione nra
[sed nomini **C**assio. **C**uius
tuo da gloriam. **C**assio. **C**uius
penitimus. vnde subditur. **S**up-
misericordia tua a veritate tua. **P**re-
dicetur tibi gloria a no super ope-
re vel merito nostro. qsi dicat. **Q**-
conuersi sumus: de tua misericor-
dia est a q agimus penitentiam.
veritas quide est a iusticia q deli-

ta corrigit non tamen est nostra
veritas sed tua qui operaris in no
bis velle et perficere p bona volūta
te. sicut dicit ap^ls ad philip. ij. Et
hec facis domine. **Re** quādo dicāt
gentes vbi est deus eorū. **Call**
Ideo dominus rogatur p stare su
is fidelibus dona misericordie fue
ne impij hēant occasionē blasphem
andi. Petūt ergo nefandam im
putationem amoueri quam i isto
seculo patiūtur cretertime christi
ani. Nam quotiens martiū corpo
ra diuersis supplicijs affliguntur
ipsarū est tyrannorum a gentili
um **V**bi est deus eorum. quasi de
us non possit eripere quos vt coro
net: tormēta patitur sustinere. **Re**
spondeant fideles iphis peruersis a
infidelibus a dicant. **O**eus autē
noster **Aug** Non i celo vbi so
in celo. **Aug** lem a lunā vidēt
gentiles videlicet opera dī que colūt
sed in celo sursum quod transgredit
omnia corpora celestia. **Cyco**
Vbi magis relūcet sua potestas.
vix tamen se extendit ad ista infe
riora. Quia **L**omni a quācumq; voluit
fecit. **Call** **V**t eum omnipotē
vbi p effectu suę voluntatis ostē
dit. Deinde ad litteram irridenda
dicit ydola q̄ ad humanitatis for
mam sunt cōposita a corporeis sen
sibus carentia. Sed quia vt dictū
est hec literaliter manifesta sunt
Ideo iuxta moralem sensū est int
telligendum hoc quod subditur
Hugo **S**imulacra gentiū
is est hominū gentiū

ter a bestialiter videntium. **L**argen
tum a aurum. **I** hoc verum est de ci
pidis a auaris. quia auaricia ē ido
lorum seruitus vt dicit **A**p^lus ad
ep^h. v. **I**psi enim adorant et colūt
et super omnia diligunt aurum a
argentum. **L**opera manuum homi
num. **I** videlicet pecuniam. Nam sic
dicit beatus **August**. Quos quisq;
plus diligit: deus eius ē. **O**s ha
lent a non loquentur. **I** confitendo
peccata sua. **O**culos habēt. **I** aptos
ad vanitates. **N**ico **L**a non vide
huius seculi. **N**ico **L**a non vide
stia sed terrestria. **H**ures habēt
a non audient. **I** diuina mandata
saltem ad operandum. **L**nares ha
lent. **I** id est discernendi sensum. **L**et
non odorabunt. **I** eligendo bonum
Manus habent a nō palpabūt
pedes habent a non ambulabūt. **I**
in via morum. **L**non damabunt in
gutturē suo. **L**deuote oranda. **S**imi
les illis fiant in pena. **I** qui faciunt
ea: id est qui eos ad hoc inducunt.
et omnes qui confidūt in eis. **I** id ē
in predictis diuiciarum simulacris
hugo **C**onsequenter p^lte
ta ostendit vtilitate;
christiane religionis dicit. **O**om⁹
israhel id est ecclesia fidelium chri
stianorum. **S**perauit in domino. a
non in auro vel diuicijs terrenis.
Et ideo adiutor eorum. in bonis fa
ciendis. a protector eorum est. in
malis vitādis. **O**omus aaron spe
rauit in domino adiutor eorum a
protector eo. **Callio** **Q**d prio
rum est. **Callio** **Q**d prio
re versu
gūaliter dixit. **I**pe nūc de sacerdoti

Albus 72

ad moysen **Jer.** Ex hoc scilicet tempore quo incepimus intelligere bonum et malum. **Nunc.** **Ps.** **co.** laus viventes. **Et usq. in seculi.** **lib.** est qd diu hoc seculu durabit. quia tunc deficiet tempus meriti: permanebit tamen laus sanctoru in patria sicut in psalmo. **lxxxiii.** **bidum.** est. **Beati qui habitant in domo tua domine: in secula seculorum laudabunt te.** **Cassiod.**

Commonemur in hoc psalmo per similitudinem veteris populi vanitatem et concupiscentiam huius mundi quasi egyptiacam dominationem relinquere ut possimus ad terram promissionis christianitatis itine re peruenire. **Festinemus** intrepidum adventu enim domini aduersitates nostre solute sunt. mare id est amariitudo peccatoru fugit a fidelibus. **Jordanis**: retro timore: conuersus est. **Simulacra gentiu** quasi metalla insensata contempta sunt. **Domini nostri gloria** ubiq. celebratur et predicatur. et idcirco iuuante domino psalmoreu virtutes studiofissime perquiramus quomodo se fidelibus aperiant et incredulis semper abscondunt. **Collector.** **Do**na nobis eterne rex glorie archana sacre scripture fideliter intelligere ut per ea tue voluntati incessanter obediamus qui es benedictus in secula seculorum. **Amen.**

Psalmus Cxiij

Dilexi quoniam **miam** **exau** **Titulus.** **Alleluia.** **Expo** **sico** **ei** **ps.** **Cy.**

Jeronim. **Dic** psalmus vobis continet fidelis anime a deo peregrinantis in regione viciorum sicut ille filius prodigus de quo loquitur **Luce. xv.** **Qui** post longos labores et errores ab

HUGO **De** hac eo suscipitur **reduccio** **ne** **de** **vicij** **s** **ad** **virtutes.** **et** **de** **ipsa** **peregrinatione** **ad** **requiem** **fidelis** **anima** **gratias** **agit** **dicens**

Dilexi. **Non** dicit quid ad inueniendum quod nihil est diligendum nisi deus aut propter ipsum. **Ps.** **co.** **Quoniam** exaudiet dominus

lib. est exaudiuit **voce** **oratio** **is** **mee.** **futura** **ponit** **pro** **preterito** **qui** **modus** **loquendi** **frequens** **est** **in** **prophetijs.** **et** **maxime** **in** **canti** **eis** **metrice** **scriptis** **qual** **est** **psal** **mus** **iste** **in** **hebreo.** **Et** **licet** **deus** **sit** **de** **se** **diligendus.** **tamen** **cum** **ex** **audit** **deprecantem** **occasione** **sibi** **dat** **ut** **feruentius** **eum** **diligat.** **Vn** **subditur.**

Quia **indignatus** **domi** **nus** **auris** **sua** **mibi.** **Exaudi** **es** **me.** **in** **preterito.** **sepius** **sicut** **et** **hic** **propheta** **loquitur** **de** **deo** **more** **hu** **mano.** **Vnde** **auris** **indignatio** **non** **est** **aliud** **quam** **exauditio.** **Et** **in** **dieb** **meis** **inuocabo.** **Esperans** **exaudiri** **in** **futuro.**

Quia **dederunt** **me** **do** **lores** **mortis.** **lib.** est **tentaciones** **peccati** **mortalis.** **Et** **pericula** **inferni** **in** **uenerunt** **me.** **lib.** nisi a te domine fuero adiutus in temptatione. **Jer.** **Dolores** **mortis** **lib.** est male cogita

Inclina auris tuam
et exaudi vocem meam
Lamentationes

tionēs sunt pericula inferni Opera
mala sunt quādo anima cogitat a
peccare desiderat vicina est morti.

Hec pericula inferni cupi
ens euadet **T**ribula cōez
In corpore per multas huius vite
penalitates [a dolorē] cordis in
ueni. Id est pro bona mutē tione re
putauit tanq̄ remediū contra di
cta inferni pericula.

Sancti pe
cula. Vnde ait **Gr**. nas tēpo
rales libentius tolerant: quia per
eas euadere non formidant etnas
Ipse autem pene cogunt homines
ad deum refugere a ab ipso auxili
um postulare. Vnde subdit [a no
men domini inuocauit] q̄ Jobel. iij
dicitur. Omnis q̄ inuocauerit nomē
dñi saluus erit. Fidelis itaq̄ enu
meratis passiomb⁹ suis exclamat
ad dñm vt aia eius a peccatoruz p
funditate liberetur dicens **O**dñe
libera animam meam] de corpore
mortis huius in quo sicut in carce
re captiua tenetur Vnde dicit apo
stol⁹ ad Ro. viij. Infelix homo q̄s
me liberabit de corpore mortis hu
ius. hanc autē liberationē firmē
sperās sbiunxit [misericors dñs]

hugo quia mclmauit aurē su
am nihil a iust⁹] quo
mā corripuit a castigauit peccato
rem ad remiam req̄rendam] a deus
noster miseretur] flagellando fili
um quē] Vnde Aug. ait Ma
recipit. **H**ugna misericordia
est in pñti misericordiā nō ose qui
Custodiens paruulos] a humili
les [dñs] tanq̄ pastoz eximus q̄
gregem suū ab inturione dia boli

defen **Iero** Si quis magnus ē
dit **Iero** a supbus; hūc nō
custodit dñs **H**ugo. Et quia
dominus humiles custodit **Iero**
humiliatus sū] in penitētia a fla
gellis eius [a] sic liberauit me] a
laqueis diaboli Vnde legitur in vi
ta beati Antonij q̄ ostēsi sūt ei la
quei multi a stupefactus quesiuit.
Domine quis euadet omnes istos
laqueos? Et responsum est ei. Hu
militas sola **C**um autem libera t⁹
est homo a peccatis tunc debet va
care deo a sibi Vñ bñ addit **O**n
uertere anima mea in requiem tu
am **Iero** Mund⁹ iste locus tri
bulationuz est a lacri
m aruz vbi nusq̄ est requies. In de
ser to sunt scorpionēs. i mari pyra
te a raptores a tempestates. in ci
uitatibus oculis meretricis qui ē
perditio **Rico** Requies tua ē
hominis **Rico** in deo. teipfuz
conuertere per gratiarum adionez
in quo solo mens humana quie
tatur fm q̄ dicit Aug. in li. ofes.
Inquietum est cor nostrum domi
ne donec quiescat in te] quia dñs
benefecit tibi] liberauit te a pericu
lo gnis peccati vnde subdit] q̄ eri
puit aiaz meaz de morte] a a peccō
q̄ est mors aie. Et per hoc] oculos
meos a lacrimis] quas oportet sū
dere pro **Iero** Plorauit ad tm
peccatis **Iero** pus vt in semp
ternum gaudeam. Qui in presenti
non plorat in futuro lacrimabit.
Vnde saluator ait. Ve vobis qui
nunc ridetis: qm̄ flebitis **C**pycol
Quomodo at anima liberata sit a

*Stulticia autem proprio
gubri*

veram fidē sancta debet venire cōfessio
hugo Nec sufficit fides nisi sequatur cōfessio quā oportet. vñ **Luc. ix.** Qui me erubuerit videlicet cōfiteri vel sermones meos: hunc filius hominis erubescet cum venerit in maiestate sua: ex qua cōfessione fidelē **Legō at̄ hūiliat̄ sum nimis.** In multas ebullacōnes passus sum a tyrannis. Et dicit nimis ab denotandū immensitatē tormentorum in quibus ex hūana infirmitate pauebant. **Cass.** Et ne quis putet hanc veram fidē cōfessionē viribus mortaliū applicandā cuius propria et infirma humanitas proficit. dicens **Ecce dixi in excessu meo.** Iam superna cōtemplationē per excessum mentis euectus quā aīa a sorte corporea purgata causas rerū manifestis speculationibus intuetur. **Mete** igitur raptā ad eterna dixit **omnis homo mendax.**
Aug. Quāntū em̄ ad ipsū hōminē pertinet mendax est sicut petrus: qui de se p̄sūpsit nō negare dominū mendax inuentus est.
Iero. Quis em̄ veritatis p̄t eē in hoc mundo: cui umbra sit vita n̄ra sup̄ terrā. **Cass.** Quia p̄p̄t hęc nos regula certa constringat ut quā carnis fragilitate mendaces sumus n̄m esse fatamur: quādo veraces. Simis munibus applicetur.
Iero. Vex dicit dauid an mētē. Si vō est oīs hō mendax. et hoc quod dicit oīs hō mendax. vex est. ergo et ipse mētētur a verū dicit Inueniunt em̄ phi sua deceptione palatissimos p̄p̄a arte: quōm̄ eodem ser-

monia et vera quis dicat et mentiatur p̄pter quod dicit ap̄ls. Videte ne quis vos seducat per phiam et vanam deceptionē hominū Qui dicit homines sumus mētēmur: quā fuerit dicitur de hinc mētētur. Si quis scīs ē de efficit et desinit eē hō carnalia sapiēs et amās et iam non mentitur hō. p̄cō suo mendax. de no dei verax. et iō iā nō hō. Hoc itaq; cōsiderās deuotus populus fidelium et videns grā dñi se factū veracē cōter subiūgit dicens **Quis retribuā dño pro oib; que.** **Hu.** dñs p̄mo tribuit m̄. **Hu.** buit nobis corpus et aīam in creatiōe: et retribuit v̄is m̄ tribuit nob̄ semetipm̄ in creatiōe factū hō. celsus alapis. iudici tradit. flagellis vberat. et crucifixus. Nec fuit rebuscio v̄ ifata ebullitio. **Quis reddā p̄ illa.** sequit **Calice.** v̄is passionis et mortis. et hoc quod ab m̄es. Ac si dicat Christus pro nobis passus est: et ego pro nomine eius paciar. Aliud nō habeo quod ei retribuam. **Vel calicem salutaris accipiam.** et corporalis penitencie austeritatem. **Vel calicem sanguinis salutaris.** et christi ihesu. In hebraico ita habetur **Calicem ihesu accipiam.** neque hoc quod offeram a mortis calicem aut penitencie hostiam. est mee virtutis sed gracie dei. propter quod **Luomen domini in uocalo.** per humilem orationem. eius gratiam et misericordiam postulando
Nicolaus. Nota me ad minimo reddā. Implendo promissiones deo factas

Handwritten marginal note in the left margin, partially illegible.

Fragment of text from the adjacent page on the right, including the name 'hugo' and other words.

Coram omni populo eius. Ut ex
emplo meo alios prouocet ad lau-
dem dei iuxta illud Mar. v. Sic luce
at lux vestra coram hominibus ut
videant opera vestra bona et glori-
ficient patrem vestrum qui in celis
est. Preciosa in conspectu domini
 mors sanctorum eius quia per il-
lam veniunt fideles ad regnum ce-
lorum. Nam Sapientie. x. Justus
si morte preoccupatus fuerit: in re-
frigerio erit. **O** domine. profi-
ce orationem meam. Quia ego
seruus tuus sum. Tempus a redem-
ptus sanguine tuo. Lego seruus tu-
us. per susceptionem baptismi in
quo seruire tibi promisi. Et filius
ancille tue. id est ecclesie que eccle-
sia quia seruit hic humiliter: dicitur
an. **HUGO** In futuro erit
cilla sponsa quando erit
in amplexu sponsi christi. Et quia
in martirio dimittuntur omnia pec-
cata ideo coniungit. **O** Irupisti vim-
cula mea. id est peccata quibus li-
gabar iuxta illud proverb. quanto
strumbus peccatorum suorum con-
stringitur. **Iero** Quicquid sanctus
quisque. **Iero** In morte sua mor-
te. qui misericordias operatus est.
licet sit sanctus: a fecerit signa: de-
mones eiecerit: non vadit securus ad
dominum. horrescit eius conscientia
quando videt dominum: martir au-
tem a si post baptismum peccauerit
tamen ex secundo baptismo
martiri ablutus securus vadit ad
dominum. **HUGO** Et accepta
a te domine peccatorum meorum re-
missione. tibi sacrificabo hostiam

laudis. in actando me in penitentia
cum gratiarum actione. Et nomen
domini inuocabo. Ite de tuis benefi-
cijs mihi collatis sim aliquando in
gra. **Cassi.** Notandum autem quod
tuis. **Cassi.** iste verus tantam
virtutez creditus est habere ut a
nonnullis hominibus diceretur pos-
se peccata dimittere si eius in fine vite
sue certa confessione congerminet.
HUGO Ite autem fidelis gra-
tiarum actionem replicans subiungit.
O ta mea domino reddam in con-
spectu omnis populi eius. videlicet
in atrijs domus domini. hoc est in
sancta ecclesia militante: que est do-
mus orationis in ipsa persoluam
que promisi domino. Et deinde lau-
dabo te domine. in medio iherusa-
lem. O ierusalem celestis patria in qua
diruptis vinculis humane fragili-
tatis sancti eterne pacis visione fru-
unt. **Collector** Rogemus
tue. **Collector** dominum Je-
sum ut per suam gratiam compres-
so in nobis bello carnali: caritatis
sue nobis pace largita: filijque sui ef-
fecti ierusalem celestis et si non me-
remur martirio coronari saltem in
studijs similibus possimus inue-
niri et post huius vite terminum
misericorditer adiungi ipsi domo
nostro Iesu christo. Cui cum pa-
tre a spiritu sancto est honor a glo-
ria in secula. Amen

~~Psalmus Cxvi.~~

Alia 74

Laudate deo
Nico. Pro titulo p̄mit
titur huic psalmo Alle
luia quod sigt laudate deū In hoc
enim psalmo inducunt omnes po
puli tam iudei q̄ gentiles ad laudē
deī aduentu ipsius christi qui in
stituit vnam ecclesiam de iudeis a
gētibus ad deī gloriam a honorez.
a hoc modo allegat Apl's scrip tu
ras huius psalmi ad Rom. xv. di
cens. dico enim ipsum Iesuz chri
stum ministrum fuisse circumcisio
nis id est populi iudaici Et iterum
Laudate dominum omnes gētes.
a magnificate eum omnes populi
quod accipitur ex principio huius
psalmi. Ita autem preuidens da
uid in spiritu ait.

Laudate dominum omnes gē
tes id est omnes gentiles ad
fidem vocando. Laudate eum omnes
populi qui ex iudeis fuerūt
li. **Iero** conuersi. quod ti
tulus ille prenunciavit quem sup
crucem dominicam Pylatus posu
it scriptuz hebraice grece a latine.
ad denotanduz q̄ christus est; rex
tam iudeorum q̄ gentiuz ad eius
fidem venientū qui hic ad christū
laudandum. **Nico** It nota q̄
inuitantur gentiles p̄
ponit iudeis hic. Quia pauci de iu
deis primo crediderunt. a multi de
gentibus s̄m q̄ dicit apl's ad Ro
ma. xi. Cecitas ex parte cōtigit in
israel donec plenitudo gentium in
traret vt sic omnis israel saluus fi
eret. quia iudei conuerterunt circa

finem mundi. a ideo hic inuitantē
ad laudem post gentiles. Cuius lau
dis rationem subdit dicens. Quo
miam confirmata est super nos. Itā
iudeos q̄ gentiles conuersos. misere
ricordia eius. Loquitur de futuro
per mobūz preteriti propter certi
tudinem. **Hugo** Nec dñi mi
prophetie. **Hugo** serico: dia
fuit in eius incarnatione. a confir
mata est in eius passione. Vnde
dixit. Job. xix. Consummatuz est
a veritas domini. Id est ipse cristus
qui dicit de seipso Jobis xliij. Ego
sū vi a veritas a vita. Manet in eter
num. s̄m q̄ dicit Apl's ad hebē.
xiiij. Iesus autem heri a hodie. ipse
a i secula. Vel veritas domini ma
net in eternuz in eis que promisit
iustis: siue in eis que minatus est
in **Cassi** Parius q̄ de; psal
p̄is **Cassi** m̄ plenissima bre
uitate conclusus est. Quis enim am
plius potest dici q̄ vt creator debe
at toto orbe laudari. O dulcis am
miranda psalmorem diuersitas.
mō paucis sententijs salutaria di
cere: modo magnalia diffusa ora
tione narrare: vt tediosa mōlitas
nec i ipsa cura sustineret fastidiuz
cui prestat amena varietas appe
titum. Etiam per hoc nobis fuerit
ēgmi status signatur vbi diuersa
merita sanctorum pro aduuz qua
litate fulgebunt. a; tamen omni
bus vna leatitudo a suauitas etna
pre **ieronim** Nos igitur
supplices deprecemur vt se laudan
bi tribuat efficaciaz. a confirmet

Illud. 7. h. 2.
Quia. 1. p. 1. m. 1.

super nos misericordiam suam mit-
tens in nobis spiritum sanctum q̄
exurens noxia illuminet profutu-
ra. Cui cum patre a spiritu sancto
est honor a gloria in secula seculo-
rum Amen.

Psalmus. Cxxvii

Confitemini
domi. Titul⁹ Alleluia
patet eius expositio in Cy. psal.

Hugo In precedenti psalmo
egit propheta de confir-
matione misericordie dei. In isto
ostendit p quid fuerit confirmata
videlicet per misterium incarnatio-
nis a passionis christi. Est em; h
psalmus vnus eorum qui dicunt^r
de primo aduentu christi

Hic Vnde saluator Math. xxi
loquens de seipso iudeis
reprobando allegat litteram hu-
ius psalmi dicens eis Nunquid le-
gistis in scripturis. Lapidem que-
reprobauerunt edificantes hic fa-
ctus est in caput anguli. Item ac-
tuum. iiii. Petrus ostendens pri-
cipibus sacerdotum christi glori-
ficationem post eius passionem de
eo dicit. Hic e lapis qui reprobatus
est a vobis edificantibus qui
factus est in caput anguli Et non
est in aliquo alio salus. Ex quib⁹
patet q̄ psalmus iste ad litteram
loquitur de **Celle**. Presertim
christo. **Celle**. ab illo loco
lapidem quem reprobauerunt su-
pradicto a citra potest item psal-

mus moraliter exponi

Cassi. Fidelis itaq; populus
absolutus in prima parte genea
liter hortatur ad laudandum domi-
num cum dicitur

Confitemini dno. Hugo
confessione laudis a p̄ hoc
domino. quonia bonus in se natu-
raliter a etiam quonia tonos nos
facit per suam gratiam

Augu. Non potuit laus dei
breuius explicari q̄
vt diceretur quonia bon⁹ Quid
sit grandius ista breuitate non vi-
deo. cum sit proprium deo q̄ bon⁹
est. qm̄ in seculu misericordia ei⁹

Hugo quia semper subueie
deuote eum requiren-
tibus Et quia qui in hac vita non
requirit misericordiam dei preue-
nien⁹; certe in futuro non inueniet
eam sed potius iram propter qd
subditur. Dicat nunc. in prese-
nti vita dum adhuc tempus est me-
tendi. Lisc. idē populus christia-
nus videns deum per fide⁹. quonia
am bonus quonia in seculu mi-
sericordia eius. quia post hanc vi-
tam tribuet bonis misericorditer
vitam eternam. Et si communis po-
pulus christianus delect dominu
laudare multo fortius sacerdotes
a ministri eccē. Vn subdit. Dicat
nunc domus aaron quonia ho-
nus est dominus: quonia in secu-
lu misericordia eius. In his duo-
bus versibus ponitur deus p
fam⁹. **Hic.** Et quia non e spe-
cialia. **Hic.** ciosa laus in ore

8. 11.

peccatoris **Eccl. xv.** **I**tem circa prebi-
ctos ab laude dei inuitatos ostendit
quorum laus est deo accepta dicens
Ucant nunc qui timent dñm.
timore filiali q̄ timent offensā pa-
tris qm̄ bonus. qm̄ in seculū mīa-
eius. q̄ gratis mie sue dona dedit
Deinde adducit rōnes inducentes
ad dei lau- **hugo** **O** tribula-
tione. cordis
vel corporis. **inuocau dñm.** petē-
do auxilium. **et exaudiuit me in la-**
titudine dñs. **H**oc fit qm̄ in tribula-
tionib⁹ paciāz prestat. **et in latitu-**
dine. hoc est in spe premiorū etno-
rum suos fideles confortat. **N**ec tñ de
tribulatione liberat dñs fideles su-
os. sed adiuuat i bonis pficiendis
unde subdit. **O**ñs mihi adiutor
non timelo qd̄ faciat in homo. **i**d
est q̄ libet inimic⁹ carnalis q̄ uisua-
liter religiosorū oppositū psequit. **L**
Oñs in adiutor. **et ego despiciāz in-**
micos meos. videlz mundū carnē
atq; dyabolū. **M**undū quē delem⁹
despicē ppter suā uanitatez. **D**yabo-
lum ppter sui malignitatez. **c**arnē
ppter suū uilitatez. **E**t qz hi inimici
non hūano s; dei auxilio deuinan-
tur. **I**tem **D**ico. **B**onum est
subdit. **confidere in dño**
qui nō deficit in nōtate. q̄ confidē
i hoie. **qui nihil ex se p̄t.** **Vñ Jere.**
xvij. **M**alebic⁹ uir qui confidit in ho-
mine **et ponit spem carnez brachij**
sua a dño re- **iero.** **B**onū est
cedit cor eius. **sperare in do-**
mino. **qui uitam largit̄ eternam.**
Spes enī est certa expectatio futu-
re b̄titudinis. **L**q̄ sperare in princi-

pibus. **quorum potestas cū hoc mū-**
do labitur. **Omnes gē-**
uaneſcit. **hu.** **tes.** **et oia vi-**
cia que faciūt hoies gētiliter uinē.
Circuierunt me. **obſidēs me tē-**
ptatione. **et in noie dñi.** **hoc est in**
auxilio domini fugati sunt a me in
sultus demonioꝝ. **quod uultus sum in**
eos. **amputando capita eorū.** **hoc**
est p̄mos motus temptationum.
quia eis non prebui consensum.
Grāuidantes circumdeceūt me
et inſultus uiciorum tam cogita-
tionē q̄ locutionē. **et in noie dñi.**
uici eos. **quod uultus sū in eos.** **uñ**
dictam p mortificationem carnis
de eis faciendū. **Grāuidantes**
me sicut apes. **quod uicia et temptati-**
ones uiciorū p̄tenderunt in delecta-
tionē melleam a dulcem. **s; confide-**
raui finem quō pungunt p eterne
mortis obligationē. **sicut apes ge-**
runt mel in ore. **et aculeū in cauca-**
quo pungūt. **qz multi sunt q̄ bene-**
dicunt qz peccata ita pungūt. **s; tñ**
de se confidentes non curāt uitare oc-
casiones ex quibus surgunt tempta-
tionēs ardentes in concupiscentia
Item subdit. **et exarserūt sic ignis**
in spinis. **q̄i dicat.** **Nō p̄t esse q̄ ui-**
tetur peccm̄ si occasio nō q̄s se ex-
ponat ppter qd̄ dicit̄ eccl. ix. **Auerte**
faciem tuā a muliere compta. **pro-**
pter speciem mulieris multi perie-
runt. **et ex hoc concupiscentia q̄i ignis**
exardescit in cogitatione. **Apul-**
sus. **in temptatione.** **Leueſus sum.**
non uales per me resistere tempta-
tionē. **ut caderē.** **si peccm̄.** **et dñs sus-**
cepit me. **I**tem. **q̄a confidens in**

is est illis receptis. confitebor nomini
 in tuo. et gratias agendo. Et quod omnia
 sacramenta habent efficaciam a cri-
 sto eo quod omnia fluxerunt de latere eius
 in cruce dormientis. Ideo subditur
Hec porta est christus filius domini dei
patris. Achi dicat. Omnes porte pre-
 dicte sacramenta referuntur ad
 unam portam que est christus. **Vn** ipse
 dicit **Io. x.** Ego sum ostium. per me si
 quis introierit: salvabitur. **Idem** sub-
 ditur. Multi intraverunt in eam per fidei
 devotionem et sic per eam intrabunt ad
 gloriam. Deinde convertit sermonem
 ad dominum **Hu** Confitebor tibi
 dicens **Hu** Confessione laudis
 quoniam exaudivisti me. **Idem** dicens
 me pro morte tua. **Idem** factus es in
 salutem. **Idem** me saluator. **Quo** autem
 hoc factum sit. sequens declarat. **Idem**

Nico. est vocatus lapis. De quo
 dicitur **Dan. ij.** Lapis autem qui percussus
 fuerat statuam: factus est mons magnus
 et implevit universam terram. **Hu**
 go. Et loquitur per figuram que
 dicitur antitiplexis quoniam casus ponitur
 per casum. **Hic** autem ponitur lapis per la-
 pis quem reproba verunt edifican-
 tes.

Nicol videlicet sacerdotes
 iudeorum ad quorum
 spectabat officium edificare in fide et
 moribus. **Idem** factus est in caput
 anguli. **Idem** constituitur unam ecclesiam de
 iudeis et gentibus. cuius ipse est caput et
 pastor. propter quod dicit **Job. x.** Et ali-
 as oves habeo que non sunt ex hoc ovili-
 a illas oportet me adducere et fiet
 unum ovile.

Cast. Et ne lapide
 unum pastor. **Idem** istuz de saxe

*Incipit epistola
 Pauli ad romanos*

*Incipit epistola
 Pauli ad romanos*

is montibus putatis existim. **Idem**
 quenter adiuvit dicens **Ad** no fa-
 ctum est istud. **Idem** a christo facta est
 ista via. **Idem** est mirabile in oculis
 nostris.

Nic. Fideles enim qui ex iude
 admittuntur sunt quoniam viderunt spiritali
 datum dari in signo visibili **Cornelio**
 et alijs gentibus que cum eo erant sicut
 legitur **Act. x.** Et obstupuerunt ex cir-
 cuncisione fideles que venerant cum pe-
 tro. quia in nationes gratia spiritus sancti
 effusa est que univit gentiles et iu-
 deos in una cruce.

Hugo In oculis
 sancti ecclesia. **Hugo** etiam spiri-
 tualibus. **Augustini** erat dei demen-
 tia multum mirabilis quod de hoc factus
 patitur per salute nostra. sicut de
 ipso cantat ecclesia. **Nec** faciebat
 ullis diebus dulcedine mirabili con-
 siderare altitudinem consilii divini super
 salute generis humani. **Idem** sapiebat
 hic per haec et sapit ecclesia. **Vnde** subdit

Nico id est tempus novum
 dies. **Nico**. testamenti. quod vocat
 dies ratione veritatis revelate que late-
 bat sub figuratum obscuritate. propter
 quod **Paulus** ad **Rom. xij.** vocat ve-
 tus testamentum veteris et novum te-
 stamentum die dicentis. **Nox** precessit: die
 est autem appropinquavit. **Idem** que se-
 cit dominus. **Idem** licet enim faciat omnia tempora genera-
 liter: tamen dicitur facere aliquid speciali-
 aliter propter bonum quod in illo contin-
 git secundum modum visitatum loquendi que
 tenet hic scriptura loquendo de tempore
 christi.

Hu Lexitem. **Idem** corpo-
 re in operibus bonis
Idem letemur. **Idem** corde devotis omnibus
Idem **Idem** propter ista die. **Idem** versus

*Incipit epistola
 Pauli ad romanos*

Handwritten notes at the top of the page, including a signature and some illegible scribbles.

cantat multoties in die resurrectio
nis domini que specialit et pprie di
citur dies eo q sol iusticie christi
de noster tuc ortus est de sepulcro
a tenebras infidelitatis amouit. i
q die dyabolus ius perdidit. et mu
dus salute accepit. Deinde plus
christian oronem facit p salute
eterna obtinenda dicens. **O** dñe
salu me fac. Liberando me de peri
culis a malis huius mundi o dñe
tene p sperare. i prosperum facito
iter illud quo ad te post multos la
bores re. **H** duo em ista ppls
uertor. **H** iste petit christia
nus. s. vt hic eripiat a peccorum
morte a post hanc vitam colloce
in re que sempiterna. Prosperare ei
est a liq d aspey facere tranqllum.
vt ingrata fiat nob mala pterita:
que credimus i etna gaudia com
mutaba. **benedict** qui venit in no
mine. **Rico** id est cristus q ve
nit in noie patris
p salute mundi. Et hoc modo ca
bant pueri christo ad passione m
venienti vt dicit Matth. xxi. Et de il la
laude videt hic dauid pphetasse
Hugo Et quia populus chri
stianus pcepit de bene
dicatione christi in participatione
sacramentoy. Id in psona epoy
a sacerdotuz sacrameta ministran
tium a loquentium ad sbditos: sb
iungitur. **B**enediximus Inos sa
cerdotes [vobis] o sbditi [de domo
dñi] a de ecclesia de qua sumuntur
baptismus: eucharistia a alia sac
menta. In quibus benedictio a au
gmentuz gratie datur. Sed q ista

benedictio no est a sacerdotibz licz
per eos ministratur. **I**deo subiungit
[de dñs]. **Cass** Acti dicat. **I**n
christo. **Cass** mo no nos sed
[deus dominus] benedixit [et illu
xit nobis] tam maioribz q mino
ribus gram sue benedictionis infu
den. **Aug** et spm sanctu oferen
do. **Aug** do ad intelligendum
scripturas. Et q eadez potestas re
manet in rectoribz ecclesie. Id ad
eos sermo dirigit cu subinfertur.
Constituite diem solennez. i di
es solennes natis a resurrectois
christi a similes q ostituti sunt p
ecclesiaz. **Im** dñs. i vt populi
fidelis conueniat ad ecclesiam in den
sitate plebis. **T**ranslatio hebraica
h3 in ogregationibz. Et translatio
romana h3 in confrequentationibz
videlicet populi cristiani. vsq ad
cornu altaris. Ita q ecclia imple
atur popu. **Greg** ix. moralit
lo a clero. **Greg**. Moraliter
autem solennem diem domino in
frequentatione ostituit qui se assi
due in eius desidio affligit. Rui mi
miz solennitatis dies vsq ad alta
ris cornu precipie trahi. quia tam
diu necesse e vt qsqis se afficiat:
quousq ad superni sacrificij altitu
dinem id est ad gaudia pertingit
etere. **Aug** Vbi nihil aliud dice
na. **Aug** mus. **O** deus me
us es tu. **C**ypol. domine Jesu
christe. oficebor tibi. confessione
laudis [deus me? es tu a exaltabo
te] tua magna laudado a enac
rando. In ecclia solet fieri talis cofes
sio. a narratio in predicationibus
R. iij.

Handwritten marginal note on the right side of the page.

Confitebor tibi domine. Quia est ec-
clesie deum laudantis. quoniam exau-
disti me. deprecante; deuote. et fa-
ctus es mihi in salutem. profitendo
gratiam in presentia et gloriam in fu-
turo. Propter quod mutantur omnes
generaliter ad laudem dei cum subin-
ferunt. **C**onfitemini domino quoniam bonus
quoniam in seculum misericordia
eius. **S**icut incipit hunc psalmum
sic et finit ut ab initio credulitatis
nostre usque ad finem vite fiduciam
in domini misericordia habeamus
et eius laudes perseueranter confite-
amur.

grego. Super euange-
lium. li. xv. **P**ensa-
te carissimi misericordiam condito-
ris nostri. Deceat nos videtur et pertu-
lit: qui nos ante culpam peccare per-
hibuit. et post culpam expectare
ad veniam non desistit. Ecce a nobis
contemptus est et tamen nos non ces-
sat adhuc superbe aures: benigne
reuocare. Et quia ferire nos aduer-
santes potuit: ut reuertamur: mu-
nera promittit. **H**abete ergo fidu-
ciam fratres mei de misericordia sal-
uatoris nostri. **C**ogitate que faci-
tis. recogitate que fecistis. dementi-
am superne pietatis aspiciat et ad
misericordiam indicem: dum adhuc
expectat: cum lacrimis venite. Et sic
portas iusticie eius intrate toto cor-
dis affectu studete. **C**onsiderantes ve-
ro quod iustus sit: peccata vestra nolite
negligere. Et scientes quod pius sit
nolite desperare. **P**rebz nanqz apud
deum hominibus fiduciam quod deus est
homo qui est nobis spes magna quod
advocatus noster: factus est iudex

nostre. dominus Iesus christus.
cui cum patre et spiritu sancto est ho-
nor et gloria in secula. Amen

Psalmus Cxxviii.

Beatissimi Ambrosii
Titulus Aleph **Ambro**

Hoc est laus dei. In his enim vere
laudatur deus in quibus est pecca-
torum remissio. **N**icol. Et at
iste psalmus alphabeticus in viginti
duobus capitulis distinctus. Et quod li-
bet capituli continet octo versus. et in
principio cuiuslibet capituli preponit
prima littera hebraica. scilicet Aleph. et
secundo preponitur seba. scilicet Beth. Et
sic sequentur per ordinem de alijs. Et
quod translator non potuit transfe-
re sic quod omnes versus primi octo
narii inciperent ab a que est prima
littera alphabeti latinum. **I**deo primo
octonario preposuit Aleph ad signum
dum quod omnes versus illius octona-
rii per aleph incipiunt in hebreo.
Curebat autem tunc quidam mo-
dus specialis verificandi secundum ordi-
nem litterarum alphabeti sicut
apud nos in illo ymno. **A** solis or-
tus cardine. in quo versus incipiunt
ordinate per litteras alphabeti la-
tini incipiendo ab a usque ad g. indu-
siue ut patet intuenti illum ymnus
In quo versus octo successue inci-
piunt a quolibet littera. Et quod in hoc
psalmo octo versus semper inci-
piunt a quolibet littera: non video ali-
quam significationem nisi modum

Slap d. 112

verificandi specialē loquēdo de
sensu lit. **Hu.** Spiritualiter aut
terali **Hu.** docemur per hanc
prepositionē nos esse in scola chri
sti cum in scripturis presentis psal
mi discimus vsum sancte viuēdi

Ambrosi Vt quemadmo
dum paruulorū
ingenia primis litterarum elemen
tis assuesant assumere vsuz discē
id. Ita etiam nos elementis huius
modi vsum discamus viuēdi. Lit
teris autem singulis octonos ver
sus ascri

hugo significans q
psit. omnia ab vnū
deum tendant q omnia regit. et q
perfecta purgatio erit in octaua re
surre

Cast. Est em̄ iste psalm
tione **Cast.** altissimus p̄fundita
te sensus. in quo velut in apotheca
omnium virtutum moralis doctri
na tota ēsplendet que in alijs psal
mis particu

Hu. Raz facile q̄s
latim reuicet **Hu.** versiculus nō
inuenitur in quo nō aut vias: aut
mandata: aut iustificationes: aut
eloquia domini habeas aut aliqd
tale quod equipollenter valeat

Aug. Ab exordio quippe suo
psalmus iste hortat nos
ad beatitudinem. Beatum quippe
esse: tam magnum bonū est vt hoc
a boni velint a mali. Nec mirū est
q boni propterea sunt boni vt sint
beati. sed illud est mirum q etiam
mali propterea sint mali vt sint be
ati. Nam quisquis libidini dedit
luxuria: stupris: corruptitur. In
hoc malo beatitudinem querit a se
miserum putat: cum ad huc cōcupi

scētie voluptates leūciasq nō p
uenit. beatus se vero quasi non du
bitat iactare cum miser ad talia fa
cta peruenit. Et quisq avaricie fa
ctibus marcescit ad hō congregat
quocunq modo diuicias vt beatus
sit. Inimicorum sanguinem fundē
quicunq desiderat: dominationem
quisq affectat: crudelitatem suam
quisq alienis dāibus pascit: in
omnibus sceleribus beatitudinem
querit. Hos igitur errantes a vera
misericordia falsam beatitudinem equi
rentes reuocat ad veram beatitudi
nem

Beatus. Que dupliciter habe
tur. vno modo in re.
a sic habetur tū in patria. Alio mō
in spe a sic habetur in via per bono
rum operū merita sicut dicit p̄bs
et h. de felicitate politica que cōsi
stet in vfu virtutum. Queros beati
ficamus in spe quia adhuc nō ope
rantur virtuose: sed quia videntur
bone indolis: a apti ad habendum
virtutes politicas tempore proce
dente. Igitur de beatitudie que ha
betur in via loquitur psalm⁹ iste
que consistit in perfectione vite acti
ue a contemplatiue. vita vero actiua
precedit contemplatiua: quia mēs
non potest eleuari libere in contē
platiōe veritatis nisi passiones ap
petitus sensitiui fuerint moderate
per exercitiū moralis virtutis qd
pertinet ad vitam actiuam. Vnde
dicit **Grego.** vi mox. Dū aliqui
contemplationis ar
tem desiderat tenē prius se in cam
po per exercitiū boni operis pro
benq vt solliciti sciant si nulla iam

Finis
vni
p̄d
p̄d

vni
p̄d

mala proximis irrogat. si mala si
bi irrogata ab alijs equanimiter
portent. si potenter bonis tempora
libus nequaquam mens leticia soluit
si subtrahis non nimio dolore sau
cia. **H** Cum itaq; omnes ta
tur **H** boni q; mali vt dicitur e
velint esse beati. tamen quia q; daz
viam qua itur ad beatitudinez ig
norant. Ideo in psona oim fidelium
loquens que fit ad illam vera via
diffinit dicens

B Beati iminaculati. v. carentes
macula mortalis peccati. In
via. pntis vite. qui ambulant in
lege domini. eius mandata opere
adimplendo. quia non sufficit dedi
nare a malo. sed cum hoc requirit
operari bonum. Propter qd dicit
Grego. om. xxxij. Minus est ma
la non agere nisi etiaz quisq; stude
at bonis operibus insudare. Post
q; ostendit pfectionem vite ad iue
postea oit pfectionez vite otem
platiue dicens. Beati qui scrutan
tur testimonia eius. v. eloquia di
uina per pphetas nobis tradita. q;
sunt miraculis tanq; diuinis testi
monijs ofirmata sicut Marci vlt.
di. Domino cooperante a sermone
ofirmante sequentib; signis. In to
to corde exquirunt eum. videl; intel
lectu a affectu. Differt enim otem
platio sanctorum a otemplatione
phorum. Contemplatio phorum
est propter pfectione psonae otem
plantis a ideo ohsistit in intellectu.
Sed otemplatio sanctorum que est
otemplatio theologica: e propter
amorem ipsius otemplati. s. dei a

homo non
ante
lignum

ideo non consistit in intellectu per
cognitionem; sed transit ad affectum
per amorem dei tanq; principaliter
intentionem **Cassi.** Et vide ordinem san
tum **Cassi.** de veracis q; do
ctrine. Prius dicit beatus esse qui
ambulant in lege domini. Deinde
qui scrutantur sacrarum testimonia
litterarum. quia non est dignus ista p
q; rere nisi qui se probabili actione cog
noscat tractat. Consequenter ostendit
q; a pfecta pfectione excludunt. s.
delinquentes qd notat cum dicitur

N on enim qui operantur iniquitate: in
vis eius ambulauerunt. v. q; opa
tionibus peccatorum nefanda delectatio
ne osentiant: hi mandatis domini non
obediunt. de qb; dicitur. Qu man
dasti mandata tua custodiri nimis

M ai magna diligentia a soli
titudine quaz non habent negli
gentes. a p consequens earent im
pletione mandatorum diuinorum.

uorum aliqua pertinet ad carita
tez proximi. aliqua ad contempla
tionem que directe pertinent ad a
morem dei. Consequenter sub
dicitur de beatitudinis appetitu cum
dicitur in persona totius ecclesie

U tinam dirigantur vie mee.
v. pcessus cogitationum et operum
ad custodiendas iustificationes tuas

v. mandata tua ad vitam adiuam et
ad otemplatiuam pertinentia q; otenent
iusticiam pfectam. Hugo Non
pnt autem custodiri iustificationes
nisi pre oculis habeant. vni subdit.

Q uone non ofundat. de non custodi
tis iustificationibus. Lucij pspexero.
v. pfecte inspexero. In omnibus

malis t
vite Jac
p p d a
ob hui o
hic beati
g lausan
data d m
re h u n t
d a m m e r
t a m s i q
h o b i a t a a l i
a p o d e s t . C u
l i n g u e a n o c
t o r v i a q m
e i a z i n l e g i b
e i a l t e r q c i
a l t e r o s u c i t
r e p r e s e n t a
t a d m r e q u i
t i o d e i s e d s u b
t i l i t e r l a u d a t
v i d e m u s d o m i
d i o n e b m e i a
b i a g l o
f i t a p p
l e t u r o q d i d i c i
i u d i c i a v a l t e r
i n t o n o r o t o d i
e a t u r m u n d o
i s t a d i d i c t i m s i
h a t e o p r a u a e
q u i s i a c c u s a b o
v i f i c a
n o n e s t u a s
i m p l e t o . e t q
a s s i s t e n t i a d i u i n
o p u s m e r i t o r u
s o m e t e r l i n g u
i d i c e t . S i m e
n o n p t r o

mābātis tuis supple cognoſcēdīs
Vnde Jaco. Qui perſpererit in le
gē pfectā q̄ pmanſerit nō auditor
obliuioſus factus: ſ; factōr operis
hic beatus in factō ſuo erit. Tales
ſ; laubantur a quoz oſpectu man
data dñi nō

Ambro. Ego
recebunt. **Ambro.** ne oſū
damur: cuſtodiam⁹ oia dñi māda
ta. Nam ſi q̄s vñū mandātū dñi cu
ſtodiāt a aliud preuaricetur: nihil
ei prodeſt. Cuſtodiuit ſe aliquis a
ſangne a nō cuſtodiuit ſe ab adul
terio: vtiq̄ in vno cuius punitur
Etia; in legib⁹ ſecularib⁹ nec pdeſt
ei alteri⁹ criminis abſtinentia ſi
altero fuerit.

Et q̄a ad cuſto
deprehenſus **nic.** diendū manda
ta dñi requiritur illuſtratio a dire
ctio dei. **Idē** ſubditur. **Conſolator**
tibi. v. laudato te p̄dicādo a legen
do. **In** directōne cordis. Ita q̄ dire
ctio cordis mei ad intelligendū p̄
dicta

glo. Quia ei feciſti cor di
rectum ideo te lauda
bo. **In** eo q̄ dicitur. a ſāctis patrib⁹
Iudicia iuſticie tue. quib⁹ nūc a
in futuro iudicabitur.

Aug. Nunq̄d mi
catur mund⁹. **Aug.** hi p̄dit q̄
ita didicerim ſi corde puerſo vias
habeo prauas. non em̄ letator in
eis ſ; accuſator ab eis. **Et** idē col.

Justifica. v. mābātā tua. cu
tiones tuas. **Idē** ſubditur. ope ad
implendo. **Et** q̄a ad hoc requiritur
aſſiſtētia diuine gratie que facit
opus meritorium. **Idē** ſubditur.
Nō me derelinquas. **v. ſ; que** quaq̄
q̄ſi diceret. **Si** me ad momentū di
miſeris non potero cuſtodire man

data tua

In quo corrigit **ado**
beth. **Hugo** **Odonatio** p̄
dico prepoſita ē littera
aleph que interpretatur doctrina.
Quic autē ſed caplo ſequēti prepo
nitur ltrā beth. que interpretatur cō
fuſio. **Et** hoc bene oꝝgue q̄ a doctri
na intelligit hō a cognoſcit deum a
ſeipſum. a exinde oſunditur ſuper
peccatis ſuis atq̄ reuertit ad corre
ctionem. de q̄ ſubditur cū dī

In quo corrigit **adolescentioꝝ** **viam**
ſuā v. prauā oſuetudinē ſuam. **Li**
cet em̄ in omni etate q̄nūcunq̄ ſe
ra: vtile ſit corrigi. tam vtili⁹ eſt in
adoleſcencia. anteq̄ oſuetudo p̄ua
preualeat in homine. **Vñ** poeta ait.
P̄ncipijs obſta: ſero medicā pa
ratur. **Cum** mala per lōgas conua
liere moras. q̄ puerb. xxiij. **Adole**
ſcens iux̄ viam ſuam graditur. etiā
cum ſenuerit non recedet ab ea. **Et**
am in adoleſcencia homo eſt promi
oz ad peccatum vnde magis tūc ne
ceſſaria eſt correctio. **Per** hoc em̄
q̄ dicit adoleſcentioꝝ arguuntur ſe
nes: inueterati dierum malorum q̄
difficile corriguntur. **Sed** iſte que
admodum correxit viam ſuā; ſub
ſequenti reſponſione confirmat dī
cens. **In** cuſtodiendo ſermones tu
os. **Non** dicit in audiendo v. ſcribē
do. ſed cuſtodiendo ſermones tuos.
id eſt precepta tua. **Juxta** illud ad
Ro. ij. **Non** em̄ auditores legis iu
ſti ſūt apud deū ſ; factores legis iu
ſtificabunt. **Et** idē col. **In** toto cor

Reſp. 9 f. 90

de meo exquisiui te. **Vnde** eccl. vi.
Non accesseris ad illuz duplici cor
de. qz sicut ait **Aug.** pro qnta par
te aliud queris: deum non queris.
Lue repellas me **Cassi.** Tanq̄
a mandatis

Cassi. indig
num beneficijs tuis vt quem tu fe
cisti toto corde petere tu etiā digne
ris audire. **Repellit** em̄ a mābatis
suis subdole se rogantes. **Vnde** Sa
lomon ait **Spū** sūctus discipline
effugiet fictū a subtrahet se a cogi
tationib⁹ q̄ sunt sine intellectu. Ro
gat ergo ne ab intelligentia legis
diuine repellat̄ sicut indign⁹ vt ag
noscamus hanc intelligentiaz nō
mereri nisi eos q̄ noscunt̄ toto corde

deprel **Aug.** Et q̄a intelligēs di
cari **Aug.** uina mādata i eis
delectatur. **Ideo** subditur **Im** corde
meo abscondi eloquia tua id est
memorie commendauī a indignis
ea non dixi. **Ut** non peccem tibi.

Rico. Quia mādata dei sic ab
scōndita p̄se ruāt homi
nez ab offensa dei. **Et** qz talis debet
esse gratus erga deum **Ideo** p mo
dum gratiaz actio nis subditur

Benedict⁹ es domine. de bono qd
in me cepisti. **Doce** me iustificatio
nes tuas q̄ iusticie factio nes: p̄fici
endo qd inchoatum est. **Ach** dicat

Aug. Quia enim in corde meo
abscondi eloquia tua vt
non peccem tibi. **legem** dedisti: da
etiā benedictionez gratiē vt faci
endo discam quod intimando iussi
sti

Di. Et quia habens noticiā
mandatoꝝ vult alios ve
nire ad cognitionem eorū. **Ideo** sb

Sicut **labijs** meis pronuncia
ui alijs indicādo. omnia iudicia
oris tui. nobis p̄ apl̄ os a p̄phetas
reuelata vt intendant sue correctio
ni

Hu. Sed obijci potest q̄stio
Quid est qz dicit omnia
iudicia se pronunciatū. cū dicat
apl̄s ad **Ro. xi.** O altitudo diuicia
rū sapientiez scientie dei q̄m com
prehensibilia sūt iudicia eius. **So**
lutio. **Loquitur** h̄ de iudicijs dei sci
bilib⁹ a maxime de illis que fiēt
in die iudicij videlicet qz iudex viuo
rum a mortuoz diciturus est malis

Ite maledicti i ignem eternum. **Et**
bonis **Venite** benedicti percipite re
gnū. **Et** quia iste in toto se occu
pat circa dei precepta **Ideo** subdit̄

Per uia testimonioꝝ tuorum dele
ctatus sum. **Via** testimonioꝝ dei
est sacra scriptura q̄ continet testi
monia iustoz sic b̄i paupes sp̄i
tu qm̄ ipsoꝝ est regnū celoꝝ. beati
q̄ lugent qm̄ ipsi consolabunt̄. a ce
tera que math. v. scribunt̄. **Dele**
ctatur enim in talib⁹ p̄pter p̄missi
onū magnificentia. **h̄c** in omnib⁹

diu **Iero.** Sicut em̄ terrenus ho
cijs **Iero.** in agris vineis qz de
lectat̄ ita iste i testimonijs dei iocun
dat̄ de pura conscientia q̄ cōcepto mū
do a deo dicit̄ est **Pro.** **Et** qz de
lectacio inducat ad forci⁹ meditan
dū a opandū **Ib** sbdit̄ **In** māda
tis tuis exēbor. **Dugo.** cogitan
do a opando. a cōsiderabo p̄fectius
cogscens vias tuas. q̄bus ad te
venitur **Greg.** xvij. moꝝ **Vie** do
mini sūt vt mēs prospera fugiat a
ad aduersa preparet̄ **Nihil** quod

semulcet: appetat. nihil quod deterre
re creditur: pertimescat. merorez pre
sentem gaudium reputet. present
tis vite gaudia damna meroris pe
set. abiectionis detrimeta non time
at: sed per hanc eterne glorie locum
querat. **Has** enim vias christus oca
lis sequentium se ministrabat cum di
cebat. **Si** quis mihi ministrat me se
quatur. **Ad** has vias tumetia cor
da discipulorum reuocabat cum glo
rie locum querebant: sed eiusdem glo
rie iter ignorarent. **o.** Potestis bi
bere calicem quem ego bibitur? **hu.**

hu. **S;** hic ordo videtur peruer
sus esse cum primo dicit. exerce
tor. deinde considerabo. cum primu sit
considerare et postea exerceri. **Solutio**
In omni scia preterquam in theologia:
theorica precedit practica. et tem
placio ad actionem. hic autem practi
ca precedit. **Cass.** Prius ergo
theoricam. **Cass.** fuit necessari
um ut exerceretur iste in mandatis
diuinis id est in frequenti sancte co
uersationis operatione vsu reru
necessariu; assiduo labore perage
do et sic ad penetralia intellectus p
ueniret. **Nemo** enim meretur tantu
secrete tum conspiciere nisi cui datum
fuerit bona conuersatione celestibus
se beneficiis. **nico.** Et quia cessatio
proximare **nico.** ab actu con
siderandi tandem inducit obliuione
Ideo subditur **In** iustificationibus
tuis meditabor non obliuiscar ser
mones. **Cass.** Iustificationes et
tuos. **Cass.** sermones domini
sunt mandata eius videlicet **Non**
mechaberis. non falsu testimoniu

Dixeris **iero.** **Et** meditabor: in his
et cetera **iero.** **ex**ercebo: ut illa
obliuionem non tradens: possim ea
integre proficere et implere Amen.

R **Et** retribuere ser.
Gymel **Sequitur**

capitulum **Ambro.** cui preponi
tur tertia littera **fm** hebreos videli
cet **gymel.** que latine retributio di
citur **Aug.** Nempe superius dix
erat. **In** quo corrigi
git adolescentiorum viam suam in custo
diendo verba tua. Ecce nunc aper
tus ut id faciat precatur auxilium
dicens **Cassiod.**

R **Et** retribuere id est non meis me
ritis reddere: sed iterum da gra
ciam tuam **[seruo tuo]** **iero.** Co
stanter sibi retribuui ob id quod ser
uiat deprecatur. **Quia**
[viniifica me] **nico.** gratia
animam viuificat sicut anima cor
pus et custodiam sermones tuos
id est mandata tua. **Et** quia gratia
illuminat intellectum ad supernatu
ralia cognoscenda. **Ideo** subditur
hugo. **R** **Eu**la oculos meos
id est clarifica intellectu
et affectu meum quod obscurantur in agni
tione dei a sacre scripture per prauam
consuetudinem et carnalem affectio
nem propter multiplicem rerum tempo
ralium curam. propter mundanum amorem
per nimiam subtilem discussionem que
dicitur **pro.** xxv. **Per** scrutator maie
statis opprimet a gloria. per ignauiam
et torporem per certam malitiam. per acce
ptionem munere per honorem et per

Gymel
Sequitur

spiritatem mundi a hi oculi aperti
untur per proprie fragilitatis osi
deratione; p penitentie amaritudi
nem; per oratione; a per gratie in
fufio. **Cassi.** Vñ nisi misericor
nem. **Cassi.** dia domini fuerit
velamen ignorantie ab oculis cor
dis ablatum scripturas sanctas lu
mine cordis non possumus intueri
Illumina g̃ imperitie mee cecitate
La considerabo mirabilia de lege tua
Lex est umbra futurorum: que
significantiam futuē plenitudinis
continebat **Immolabatur quippe**
paschali festiuitate fm legē agn⁹
immaculatus. quod christum do
minum significat occidi **Sacerdos**
veste pulcherrima a coruscabili ce
gebat vt futuri p̃ncipis christi ce
lestis regis iudicia nunciaret. pro
missiones quoq; domini fuerūt vt
populus israeliticus i terram pro
ducere tur fluente; lac a mel. quod
ab illud futurum seculum pertinē
non dubium est vbi summe beati
tudinis gaudia copiosa dulcescūt
Rogat ergo popul⁹ ille sanctorū
vt reuelato corde ista consideret q̃
superduo velamine ignorantie
non poterat intueri. **Neassitatem**
vero huius illuminationis subdit
dicens. **Procola ego sum in terra.**
Iis est peregrinus: inl appetens i
mundo. **Isti sunt vere incolae in tra**
qui thesaurum suum in celo repo
nunt vt cor eorum futuram patri
am semper affectet. **nō abscondas**
a me mandata tua **h̃ mihi ea ma**
nifesta. **Mandata esse diximus.** **dī**
liges dominum deum tuu; ex toto

corde tuo. a proximum tuum sicut
teipsum. **Rogat ergo vt ei nullate**
nus celentur que peccatorib⁹ pro
bantur absconsa q̃uis generalit̃
pronunciata. **Et q̃ diuine**
esse videantur. **reuelaciones**
sunt desiderantib⁹ eas **Ideo subdi**
tur. **Concupiuit anima mea desi**
derare iustificationes tuas in om̃i
tem **Iero** vt siue manducē siue
pore **Iero** bibam siue aliud qd
faciā sp̃ eas desiderem a me iter a
apprehendā. **Myco.** Consequē
ter ostendit collationis gr̃e impe
dimētū qd ē sup̃bia sicut humilitas
ē gr̃e merito r̃ia p̃nt d̃r. **Jacobi. ii**
ij. de⁹ resistit sup̃bis huilib⁹ autē
dat gr̃a; Et s; hoc d̃r. **Interpasti**
sup̃bos **Jeināē do angelos sup̃bos**
de celo a p̃mos patētes oñētes
mādatū dei expellēdo de paradiso ter
restril. **maledici q̃ declinant a māda**
tis tu **Cassi** **p̃ā illū adā q̃ con**
is **ip̃sit mandata d̃ni**
ostat eē maledictū. **Et hodie sunt**
maledicti qui simili scelē polluunt
tur. **Qui autē maledictōis amocō**
nē petū d. **Hufer a me opprobri**
um **s. maledictōis** **a õptū** **trās**
gressiōnis **Nicola⁹** **Lq̃ia testi**
monia tua exq̃siui **ab sc̃edum ea**
a intelligenduz. **Et ideo si transgre**
deretur ea non est; ex ignorantia
sed ex cōtemptu. **Causam vero pre**
dicte petitiōis subdit cum dicat.
At enim sederunt principes a ad
uersū me loq̃bant. **Isti p̃ncipes**
sūt demones fm q̃ d̃r ad eph. vi.
Non est nob̃ colluctatio aduersus
carne a sanguinem: sed aduersus

Colluctatio g̃ demones

Inuoluntate

Alia

Legem pone mihi dñe. Cur
iste adhuc poscit sibi legem
poni quia si non ei posita fuisset:
non viam mandatorum sicut p̄dixit:
in cordis latitudine h̄o est in carita
te acurrisset. Sed quasi p̄ficiens
loquitur. dei donū nouit esse q̄d p̄
ficiat. Quis aliud petit cur sibi legē
poni petit nisi vt magis magisque p̄
ficiat. Gratia itaq; dei nob̄ p̄cipue
omendat̄ qm̄ sibi legem poscit po
ni a dño qui vtiq; iam legē fm̄ lit
teram nouerat. Sed q̄ lra occidit:
spūs uiuificat: orat vt p̄ sp̄ritū fa
ciat q̄d p̄ litteras sciebat. et exqui
ram eam semp̄ faciendo q̄d diu
uam. **O Ambrosius** vt intel
lectum. **Jero** ligā dis
cretionem inter bonum a malū. in
ter vitam a mortem. inter litteram
a sensum. et scrutabor legē tuam.

R perfectius cognoscendo. q̄d
non possū sine tuo auxilio.
et custodiam illam in toto corde
meo. et ex tota dilectione deū amā
do a proximo. Oeduc me i semi
ta mādatōrum tuorum q̄ ipsa; volū.

Cassio. q̄ veteris legis iā mā
data tenebat noui testamēti sp̄ri
tualem gratia; p̄batur expetere p̄
quam se ad celōū regna nouerat
pue.

Hugo Semita mandato
rum ē via arcta que
ducat ad regnū. de qua saluator dī
cit **Matth. xix.** a **Lu. xviii.** qm̄ adole
scenti dicenti q̄ oīa mādata serua
set a iuuentute sua dixit. Adhuc ti
bivnum deest. Vade vende omnia
que habes a da pauperib; a veni
sequere me. Quasi dicat. **Licet sis**

in via mandato rum. non tū es in se
mita que rectior est via. Et q̄ dixit
ipsam volū. ne q̄s bonā voluntatē
sibi ascribat. consequentē subdit.

Ordina cor meū. **Achi** dicat. Et
iam a me non habeo vt bonū velim
a idō tu dñe. Ordina cor meū in te
stimonia tua. vt magis ea velim
et non in auariciam. aiam a diu
nis opibus. **Aug** Testimonij
retrahentem. **Aug** q̄ppe suis no
bis cū agit de? vt eū gratis colam?
quod impedit auaricia: que radix
est oīm malōrum. **Cassio.** Auari
cia est tp̄alium reꝝ flagrans oīno
desideriū. Vnde a p̄m? homo pecca
uit a suis posteris vicia in centia
de re.

Rico Et deinde petit amo
quit. **Rico** tionem cupiscētie
carnalis que vt plurimū incendit̄
ex aspectu impudico. vnde subdit

**Verte oculos meos ne videāt
vanitatē.** et spectacula ad malum
luxurie pertinentia vel inducentia.

Hugo q̄ a spectu vanitatis
puocatur cōcupiscētia. ex hoc im
primatur menti turpis cogitatio a
cor dilaceratur ac dep̄datur. malū
p̄positū cupitur. a ratio amittitur.

Cassio. Sic notantur illi q̄ diu
sis spectaculis occupan
tur. hic qui mulier sedo amōē ra
piuntur. hic qui alienarum reꝝ pos
sessionem improbe cōcupiscunt. Et
hoc amoto qui d̄q; re nōd; sit oñdit
di.

Jero In via tua. hoc est i
cēs. te ipso. vel in tuis mā
datis. viuifica me. Im̄ aia. **O Ta
tue seruo tuo eloquium tuum. sic
est mandata tua. in timōē tuo. **R****

Semita mandato rum
dñi

hunc hunc
dñi

est ut et timeas timore sancto sta-
biliter a p[ro]p[ri]o. **A**mputa op-
seueranter. **H**u. p[ro]briū meū q[uo]d
susp[er]icatus sū.] et fac ne malū suspi-
cer de alio v[er]si forte fuerit pat[er] suspi-
cio: fac ne crescat in iudiciū. q[uo]d si
facio est opprobriū meū q[uo]d falsū
iudico a non talē qualem eū suspi-
cor: esse vel fu. **C**ass. Nam neces-
sitate ostendo. **C**ass. se est q[uo]d
reundiam incurrat q[uo]d ignorās ali-
ud asseuerat. suspicio. em[er]it sepissi-
me probatur incerta que vivo nō
ouenit christiano. Jure g[er]it sibi illud
amputari querebat vnde reus po-
terat inueniri. **S**equit[ur] q[uo]d iudicia
tua iocunda.] p[ro] que tribuis electis
tuis eternā requiem dicens. Veni-
te b[ea]t[us] d[omi]ni p[ro]p[ri]i mei p[ro]cipite regnū
Ric. **C**oe concupiu[m] m[er]ita
tua tua.] sc[ilicet] a opari.] in eq[ui]-
tate tua v[er]ifica me.] augmentādo
in me vitam gratie. Et dicit in equi-
tate. q[uo]d talis eq[ui]tas iusticie p[ro] quaz
dirigitur hō in deū merito[n]e non ē
nisi per gratiam a d[omi]no homini datā
que iustificat impium.

Et veniat super me m[er]ita
Vau. **S**equitur ca-
pitulū sextū
Ambros. Cui sexta littera
p[ro]ponitur. s. Vau
que interpretatur a ille. Quis aut[em]
ille intelligend[us] sit: satis aperte de-
monstrat cū subdit. d. **H**ugo
Et veniat super me misericor-
dia tua d[omi]ne.] q[uo]d mia sequitur.
salutare tuū.] s. **A**chi dicit
christus d[omi]n[us] **le**ro. p[ro]p[ri]i g[er]it

lis Veniat nos redimē o deus pa-
ter filius tu[us].] **C**ass. **E**loquū tuum.]
Cass. v[er]si p[ro]missionem tuam
quā p[ro]p[ri]as cognoscetis
fuisse pollicitus. Vel est v[er]si pecca-
toris moralit[er]. **H**ugo remissio-
nez p[ro]cantis peccator[um]. Et veniat su-
per me misericordia tua d[omi]ne. **P**ec-
cator enim in limo p[ro]fundi in fixus
non venit ad misericordiam s[ed] ip[s]a
de super venit ad eum. Vnde in alio
psalmo dicitur. Misericordia eius
p[ro]ueniet me. Salutare tuū.] et gra-
tia salutis etiam veniat n[ost]ri s[ed] in e-
loquū tuū.] sicut promissisti gra-
tiam te daturū. **E**t] misericordia
tua obtenta cum salute.] **R**esp[on]debo
exprobrantib[us] mibi verbum.] **R**e-
sp[on]debo enim de moribus verbū
cordis per humilitatem. **H**ereticis
verbum oris per sapientiam. a de-
tractoribus verbum operis p[ro] san-
ctam conuersationem.] quia spera-
ui in sermonib[us] tuis.] quia spero q[uo]d
per me loquaris humilitatē in cor-
de. sapientiaz in ore. atq[ue] sanctita-
tem in opere. que magis sermones
tui sunt q[uam] mei. **E**t ne auferas de
ore meo verbum veritatis vsqueq[ue]
Grego. **P**er p[ro]p[ri]e moral. **P**er p[ro]p[ri]e
enim q[uo]d omnipotēs
deus verbum veritatis facientibus
tribuit: a non facientibus tollit.
Qui ergo hoc de ore suo non aufer-
ri petijt quid aliud q[uam] gratia; bone
operationis quesuit. **A**chi aperte
diceret. **A**lino opere me errare nō
finas: ne dum amitto ordine; bene
v[er]uendi: editudinem per dā loquē-
di. **H**ugo. **C**ausam subdit di-

v. in 10. p[ro]p[ri]i p[ro]p[ri]i.

Superbi inique agebāt vsque
qua **HUGO** quia nō eis suffi
cit q. mali sunt s̄
bonos etiā ad maliciā; eorū tra
here conati sunt. a lege autem tua
nō dedimāi. quod tamen me face
re cogebant superbil. **M**emor fui
iudiciōū tuorū. que operatus es
[a seclō dñe] a quo genus huma
num sum. q̄b̄ iudicijs
psit exordiu. **Ric.** malos p̄dibi
stia ostētes in te liberaſt iuv. Noe
de diluuiō. Loth de s̄buerſione go
morre. a tres pueros de camino ig
nis. a consolatus ſu. **S**perans q.
etiā liberabis me. Et licet aliquan
do nō liberat domin⁹ fideles suos a
morte t̄pali: sic machabeos nō libe
rauit de tormētis antiochi. n̄ mach
vij. tamen fuerūt meli⁹ liberati q̄
tres pueti de camino ardenti sed;
q̄ dicit Aug⁹ q̄ illi fuerunt libeati
de igne postea morituri. Machabei
fuerunt liberati de p̄nā miseria in
eternum viduri. Consequent agie
de timore p̄prie fragilitatis. q̄a q̄n
tūcūq; homo sperare debeat de auxi
lio domini. tamē debet timere ne la
batur in peccatum ex propria frā
gilitate a sic frustretur sua spe. **I**de
subdit. **O** effectio. v̄ timor magn⁹
lenuit me. In translatōne hebra
ica habet. **D**orror tenuit me: p̄ pec
catorib⁹ derelinentib⁹ legē tuā
qui sūt multivalde. **F**im illud Mat.
vij. **L**ata ē a spaciōsa via que du
cit ad perditionē. a multi sunt qui
intran p̄ eam. Et ideo quilibet q̄n
tūcūq; iustus debet timē ne simi
liter sibi accidat ex propria fragi

lita **Iero** Vel est vox ecclesie q̄
te **Iero** dolet super preuarica
tiones iniquorū affectum miserati
ōnis ostendens. **Ryco.** Et quia
ab vitandū casum peccati multū
valet oratio per quā mens a terre
nis retrahitur: a ad diuinā suble
uatur. **I**deo subditur. **Q**uantiabi
les mihi erant iustificationes tue.
v̄ lau. **Cass** Per hoc significat
des tue **Cass** psalmodiā cū ma
gna delectatōne peragendā. sic dic
ap̄s. **C**antantes a psallētes i cor
dibus vestris. **Rycol.** **I**n loco
peregrinationis mee. v̄ in via pre
sētis vite qua tendimus ad patri
am sicut **Cass** Expulsi siquidē
peregrini **Cass** in adam de sede
paradisi in hac vita incolatū geri
mus q̄ patrie illius beatitudinem
non habemus. **Ryco** Et quia
diuine laudes non solū dicēde sūt
de die sed etiā de nocte. **I**deo s̄bdi
tur. **M**emor fui nocte nomis tui
domine. Et quia orationem debet
sequi sancta operatio. **I**deo subdit
[a custodiū legem tuam] per mā
datoꝝ tuorū impletionē. Et q̄ ista
h̄; h̄o a dei grā **I**de subdit. **Ric.**
videlicet gratia [facta est mihi] vi
delicet vt custodirem legē tuā. q̄ in
stificationes tuas exq̄siui. **V**n̄ di
cit saluator Mat. vij. **Q**uerite a in
uenietis. **Iero** Nos quoq; supplicē
etis. **Iero** exoramus dominū
vt nob iustificationes suas infinu
et: vias reseret: mirabilia declaret.
Et siquid legis v̄braiculum occul
tauit: demēter reuelat vt si palmā
beatitudinis nō meremur: saltem

De mag. dicitur
Rog. p. d. m. y.

mirabilis
hoc p. d. m. y.

lata d. y. u.
p. d. m. y.

vel pro delictis remiaz osequantur.
Per christum dominuz nostrum
qui est benedictus in .s.s. Amen

Oratio mea
Hech Sequitur ca
pitulu. viij.

Ambro Cui preponitur lit
tera octaua videlicet
hech que interpretacione latina dicitur
pauor. **Hugo** quo sanctus
ppl's tenetur ne desideratum amit
tat q est portio eius. Vnde osequer
tur subiungit dices **Cycol.**

Oratio mea dñe qñ dicat. sic
mihi spero q tu sis pars a por
tio mea in su **Jero** qui linqt
tura bñtudinē **Jero** mundi su
perbia: honore fastigia: diuiciauz
q iactantia. et in celuz collocat the
sauros: huius portio efficiē deus.

Ri. Vnde autē spes ista hanc
portionē osequendi surgat
osequenter declarat dicens **[dixi]**
v. **deceui custodire legē tuā.** p bo
nū vsū liberi arbitrii tua gratia in
formati. Et q ad huius vsus cōti
nuationē facit oratio deuota **Jero**
subdit **[O]preatus sū faciē tuā**
v. misericordiā tuā qua peccatores
dignaris respicere. Et addit **[Li toto]**
corde meo v. itaq intellectu q affe
ctū **[miserere mei]** cōtinuādo in me
bonū vsū liberi arbitrii. cui? con
tinuatio procedit ex gratia dei. **[In]**
eloquiū tuū qd dixisti. **Petite et**
accipietis **[O]gitauī vias meas**
v. processus in bono qui sūt tardi
ex fragilitate humana. sed sūt festi
mi ex grā diuina. **Jero** subditur **[cō]**

uerū pedes meos] v. sēsus a affectus
meos **[in testu]** **Jero** id est ipse
monia tua] **Jero**. pta tuavt
ea opere opleant **[O]ratus sūz**
non sū turbatus vt custodiā mā
data tua **Hugo** Ac si dicat Etia
propter mandata dñi custodiēda
parat? sū pati. q a **Petri. ij. di.** Si
quid patimim ppter iusticiā: beati

Ric. Et quia cursū bonorum de
mones suis tēptationibus
intuntur impedire. **Jero** subditur

[V]nes peccatorū v. tēptationes
demonū. **[c]irca** **[c]umplexi** sūt me. **[I]ad**
[i]mpediendū me in bono opel. a le
gē tuā non sū oblit? **[I]tua** grā for
tat? **Jero** subdit **[M]edia** nocte sur
gebā ad ostendū tibi. **[cō]fessione**

lau **[H]u** Non vacat q dicit **[M]e**
[d]is **[H]u** dia nocte surgebā. scit
em hoc tpe pmo genita egyptioz
esse pussa p que pmi mot? peccō
rum intelligun **Ambros**
tur interempti.

Ambros
Tūc ei se tu et carnis illecebra. tūc
mens somnolēta est: anim? q oc
cupat? est. tūc tēptator assitit. tūc
retia iacit qb? turbare possit men
tē improuidā. tūc varias deceptio
nes pectori dormētis insidit vt bo
nū decipiat a statū mētis oturbet.

Cass Et q scit sponhū media no
cte venturū. **Jero** eodē tpe
surgit ad laudes ne infatias vir
gines ianua celestis sibi claudat.
Surgebāz g in hoc tpe ad laudan
dū tē sup iudicia iustificacōis tue

Ri. v. de hoc q tuo sancto iudi
cio voluisti me in iusticia
custodire. **Jero** subdit **[P]articeps**
[R. liij.]

fructus pmo

media nocte

ego sum. Lex tua bonitate omnium
timetium te timore filiali quo quis
cauet offendere deum patrem et cui
stodientium mandata tua pro santi-
ssimam operationem. Et quia predicta
gratia diuina omnibus offertur ad
eam se debite disponentibus Idem sub-
dit. Misericordia tua domine plena
est terra pro qua iustificas impius
Et quia quanto plus habentur bona
spiritualia tanto plus desiderant. Idem
subdit Iustificaciones tuas doce
me Bona spiritualia in me augmen-
tan Iero. ut ipas iustificaciones
do Iero. hoc est mandata tua
intelligam predicem in ope compleam.

Bonitatem se
Theth Sequitur
cap. l. ix

cui preponitur nona littera hebraica
que est Theth cuius interpretatio est
exclusio. Scriptum est enim de carita-
te quod caritas foras mittit timorem

Ric. Caritas enim christi uiget
nos ad opus bonum ex consi-
deratione beneficiorum in mente et
corpore receptorum. quod iste populus fi-
delis considerans consequenter ait. b.

Bonitatem fecisti cum seruo tuo
domine Iaiam et offerendo ad ima-
ginem tuam creatam. et bono gratie su-
peraddendo que fuerunt data homi-
ni in statu innocentie. et post lapsu
dantur in baptismo. et ante daban-
tur regulariter in circuncisione. Sim-
iliter uerbum tuum pro ut habet Genes.
Faciam hominem ad imaginem. qu-
tum ad bonam nature. et similitudinem
arborum quantum ad bonam gratie. Et quia

non debet hoc homini sufficere sed
debet perfectum in spiritualibus que
rere sicut dicit Augustinus in libro de perfecti-
one iusticie. Nemo inquit cum mul-
tu profecerit dicit mihi sufficit. ex-
iit de uia ante terminum. Idem ultra
petit dicit **B**onitatem quantum
ad perfectionem appetitus et disci-
plinam et scientiam. Quantum ad p-
fectionem intellectus doce me am-
piori gratie tue illustratione. Et
dicit disciplinam quantum ad cogniti-
onem moralium. et scientiam quantum
ad cognitionem **Cass.** docet enim
speculabilem **Cass.** de bonita-
tem inspirando caritatis desiderium.
docet disciplinam cum in tribulationi-
bus paciam donat. docet scientiam
videlicet ut discretionem ha-
beat et sciat discernere inter bo-
num et malum. inter uitam et mortem.
inter corpus **Cass.** Sed aliter de
et animam **Cass.** us docet. aliter
magister humanus. Ille uerba pro-
mit sed intellectus non potest earum
reter prestare que precipit de au-
tem prius cor illuminat ut intel-
lectum electorum eius uerba descen-
dat. Sequitur quia mandatis tu-
is credidi Ieremias ope **nicol.** Et quia
re complendo **nicol.** inter dei
beneficia ad animam pertinentia non
solum est collatio gratie sed etiam cor-
rectio culpe sine qua non transitur
presens uita. Idem subditur **Phi-**
us qui humiliarer per tuam corre-
ctionem ego deliqui incurrendo
culpam propterea eloquium tuum cui
stodiu Ex diuina enim correctio
reperitur homo quantum bonum

fectione **Ambrosius** de
lassatur. **de**
re enim est migrare vnum quenq;
totis studijs ad id quod diligit Il-
lud enim cogitat. illi adheret. illud
personat. illud in mentis gremio fo-
uet. in id quadam deflectione trans-
funditur. a hoc soli timet ne illud
possit amittere. Atcollatur igitur ani-
ma nostra deficientibus suis viribus vt
adhereat summo bono christo sa-
lutari nostro per quod fiet eterna-
liter beata. **Et in verbus tui**
Sequitur. nico. um superspera-
ui. quo promissisti vitam beatam.
Quanto enim quis in contempla-
tione eleuatur: tanto magis de ve-
ritate huius promissionis certificatur.
O Escecerunt oculi mei in eloquium
tuum. quia quanto oculi interiores ani-
me plus eleuantur in deum tanto ma-
gis diuinam bonitatem percipiunt
a veritatem. que in sacra scriptura
diuinis eloquijs exprimentur trans-
cendere in infinitum. a per consequens
accenditur eius desiderium ad vide-
ndum deum immediate atq; eo fru-
endum. **Id** subditur. **dicentes quan-**
do consolaberis me. in perfecta be-
atitudine. Et quia ex tali eleuatione
ad diuina redditur homo quasi insensi-
bilis circa exteriora agibilia. **Id**o
subditur. **Via factus sum sicut**
uter in pruina. Uter enim pruina
derelictus videtur non applicabilis vl-
tra humanis visibus. a homines excel-
lenter contemplatiui reputantur in-
agibilibus a politicis v adibus mu-
danis quasi stolidi. **Vnde a iij. s.**
Principes exercitus qui erant cum

hunc dixerunt de propheta qui vene-
rat ad eum inungendum. Quid ve-
nit insanus iste ad te. **Et** i figura
hanc facies Moysi apparuit cornuta
ex collocaione domini vt habetur
Exo. xxxiii. Excellenter ergo contem-
platiui ab hominibus mundanis
reputantur fatui. a tamen secundum veri-
tatem sunt sapientissimi. quia sapientia
consistit proprie in contemplatione
prime cause non solum secundum sanctos
sed etiam secundum philosophos vt habet pri-
mo metaph. **Et** quia excellenter con-
templatiui vita presens vertitur
in te diuina. **Id**o subditur. **Non**
sunt dies serui tui. id est quod diuina re-
tardabor a beatitudine celesti. **Hoc**
modo dicebat Paulus ad philip.
primo. desiderium habeo dissolui et
esse cum christo. **quando facies de-**
persequentibus me iudicium. id est
de diabolo cum ministris suis in de-
finiter temptantibus me. **Extre-**
mus enim iudicium in quo demo-
nes generis humani persecutores
detrudentur in infernum a sanctis.
et maxime a contemplatiuis homi-
nibus desideratur. quia tunc vita
contemplatiua nunc inchoata con-
summabitur. **Vnde dicit August.**
super Iobem exponens illud. Sic enim
volo manere donec veniam id est in-
choata contemplatio manet donec
veniam: tunc perficienda cum vene-
ro scilicet ad iudicium. **Consequenter**
subiungit de impedimento sua-
uitatis que est in contemplatione
di. **Arrauerunt in iniqui fabula-**
tionem. quia nulla continent veritatem
seu utilitatem. **Id** est non vt lex tua que

Vt in pruina
derelictus videtur
non applicabilis
ultra humanis
visibus

nulla falsitatem continere potest
cum sit a prima veritate derivata.
Iteo subditur. **A**mnia mandata
tua veritas. **Cass** Limqui sciz
infallibilis. **Cass** heretici et p
fidil perlecuti sunt me. Iuvento per
uerfa aut falsa suadendo. Iteo col
adiua me. ut possim eoz p fualsi
onem superare. **Hug** a fere
Paulominus **Hug** osima
ndunt me i terra. quasi dicat. Fe
re ad nihil. redigerunt me sed tu
non ex toto. q. ego autē non dere
liqui mandata tua. Et q. hoc nō p
cessit ex virtute humana: s. ex bo
nitate diuina magis. Iteo subdit.
Ecundū misericordiā tuā viuifi
ca me. In vita eterna. vbi facti nul
la vtrarietate pulsantur. La custo
diam vsq. **nico**. **L** testimonia
in finem vite. **nico**. oris tui. vi
delicet pcepta decalogi. aut verba
sācti euangelij que proprio ore p
nisti.

Eternum domi
Lamech Incipit caplm. xij.
cui pponitur lra. xij.
Lamech. que interpretatur cor. In
hoc caplo fidelis populus cor i do
mini mandata cōstituiens: asserit
verbū domini nequaq. habere ter
minum dicens
Eternum dñe verbum tuū pma
nēt in celo. **Hug** Hoc de angelis dici
tur q. in celo perma
nēt verbum dei in eternū q. iam ni
hil possunt facere a velle nisi qd de
o dicit a vult. Vñ vt nos ei? volū

tatem omnino faciam? sic petim?
Fiat voluntas tua sicut in celo a in
terra vt. sicut angeli sūt oformes
in celo vltati diuine. ita sint a ho
mines i terra. Post celū vero terrā
intuens subdit. **E**n generacōne a
generacōnem. **Iteo**. Vna gene
veritas tua. **Iteo**. ratio legis ē
prophetarum. alia euangelioz. In
his generacōib? veritas dei pma
nēt q. nihil mendacij i scripturis
sanctis ptulerunt. **Hugo** Lun
dasti terrā. recdesiam in fide chri
sti. Et in ea. permanet. Sequit.
Ordinatione tua pseuerat dies. I
diem veat claritatem eternam

Cass. Nam quotiens in singu
lal numero dies ponitur
venturus ille sigtue qui vnus atq.
eternus est. a non habet noctem.
De quo scriptum est. Et erit illis
dominus lumen eternum. Quoni
am omnia seruiant tibi. videlicet
illa quibus dies perpetuus erit vt
excludantur illi qui infidelitatis te
nebras patiuntur qui domino nō
videntur. **Nicolaus** Et q. a
seruire **Nicolaus** cōtra
casum peccati maxime valz diuin e
legis meditacō sicut dicit Die roni
mus ad Rusticiū monachuz. Ama
scripturarum sanctarum studia a
carnis vicia non amabis. Iteo sub
dit. **N**isi q. lex tua meditacō mea
est. Id est nisi fuisset occupatus
in tali meditatione. tunc forte peris
sem. per lapsum in culpam grauē.
in humilitate mea. videlicet impul
sus corruptiōe mee carnis q. ex sua
vilitate rō est mee hūiliacōis fm

illud Mich. vi. Humiliatio tua sit
 medio tui. Et qz tale pseruatum
 delect diligēter custodiri tanq̄ val
 de necessariū Idēo s̄bidit. **Et** eter
 num nō obliuiscar iustificatiōnes
 tuas. que continentur in lege tua. **L**
 qz in ipsis uiuificasti me. p earuz
 meditationes pseruando me a pec
 catis. Idēo dicit vltimū. **Quis**
 sū ego. Ieo qz vitaz meā seruasti dī
 cto mō. saluū me fac. Idēo futuro sic
 de p̄terito. qm̄ iustificatiōnes tuas
 in decalogo descriptas. **L** ex q̄sui
 intellectu. **Cast.** Alij ei honores
 a affectu. **Cast.** seculi appetunt
 Alij coniugia querūt. alij gaubia
 mundi cupiscunt. Isti esibi mesti
 mabiles putat eē diuicias si iugit
 mādata dī p̄bare ē exquirere. Et
 necesse inq̄t habeo vt saluū me fa
 cias. qz **Me** expectauerūt. longo
 certamine latentē mibi insidiādo
 p̄ peccatores. **Me** spūs maligni
 peccato obstina
 til vt perderent me. p̄ lapsuz mor
 talis culpe. **L** testimonia tua intelle
 xi. **I**ntelligere em̄ est intus legere
 a sic eorum insidias euasi. qz sacre
 scripture deuota meditacō ē arma
 tura oīra temptationes demonuz.
 Et qz ex tali meditatione intelligit
 finis p̄fectionis humane. Idēo sub
 dicitur. **O**mnis consummationis. v
 humane p̄fectionis. **L** vidi finē. **E**t
 quis sit iste finis p̄sequenter ostē
 dit dicens. **L** latū mandatū tuum mi
 nis. **I**stud est mandatū caritatis
 qd est tante latitudinis vt se etiaz
 extēdat ad inimicos diligendos.
 a vniuersa delicta operiat sic dicit

prouer. x. Vniuersa delicta operit
 caritas. Qui autem sit finis p̄fecti
 omis humane patz. v ad Thym. v
 vbi dī. **F**inis p̄cepti est caritas a
 dilectio dei et proximi. **V**nde salua
 tor ait **Matth. xxij.** In his duobz
 mandatis. hoc est in dilectione dei
 a proximi. tota lex pendet et p̄phe
 te. **Hug** Omnis ergo consumma
 tionis v omniū prece
 ptōū. vidi finem v p̄fectionē. le
 gis esse ca. **Cast.** Si autē ad litte
 ritatem. **Cast.** rā hoc velis ad
 uertere. potest etiā accipi qz rebz
 secularibz terminus videtur sp̄ im
 positus. **M**andata autē dōmīnī nō sūt
 hnt finem. quod idēo sic posituz ē.
 vt nec ambitiones seculi aliq̄s de
 siderante expecteret q̄bus finē da
 tum esse sentiret. a mandata dōmī
 nī nīmia festinatione p̄quireret q̄
 latissima comprobaret.

Quomodo dile
 xi legem
Men Hugo

Sequitur capitulū. xiiij. cui p̄pōm̄ ē
 xiiij. littera hebraica scilicet **Men.**
 que interpretatur viscera: vel ex in
 timis. vnde caritas intelligitur que
 tanq̄m ex intimis cordis medullis
 accenditur quam se fidelis populz
 totis viribus diligere ostendit cū
 admiratione ita dī cēs

Quomodo dilexi legem tuam
 dñe. **L** q̄ in nouo testamto p̄
 netur. **E**t videt. d. **L** tota die. v cōti
 nue. **L** meditatio mea est. id est de
 ea a in ea medito. **I**eron. In
 hoc apparet eum legē dei diligere

qui per omne tempus vite sue eas
cognoscitur. **Cass.** Si quis eas
meditari. **Cass.** Si quis eas
quaspeu domini sub moderatone
disponit: si cibos temperanter acci-
piat: si somnos ouementer capiat
si se honesta a pbabili adione co-
mendat: lege; dei meditatatur sicut
dic ap'ls. **Sive** enim manduratis: si
ue bibitis: siue aliqd aliud facitis
omnia in gloria dei facite. **Sequit**
Super inimic. **Super** iude
ros meos. **nic.** os a infide-
les. qui licet quantum ab natura fut
amici: tamen qntu ad infidelitate;
sunt inimici. sup hos prudente me
fracti. **v** prudentioe ipis i h^o **Ma-**
dato tuo. **v** p mandatum tuum a-
merere intellectu; cui fideliter obe-
diui. quia in eternu; mihi est. **Ju-**
dei est habent sacram scripturam
non tñ intelligut eam vere: sed per-
uer. **Iste** e iustus pruden-
se. **Hu.** tior factus est illis per
fidem christi: fideliter scripturas in-
telligens. **Et** qa iudei ex mandato
dei tpalia quesierunt **I**deo non fu-
it illis in eternu;. **I**sti vero madau
dei dilectio dius manebit in eter-
num. cuius premiu est ipse dilectis
dnus christus qui. **Et** quia de-
est eternus. **nic.** sacra scptu-
ra docet h^o duplr. **V**no modo ab
hoie perito in intellectu sacre scpture
Et in tal noticia discipulus aliqui
transcedie mgem qe h; datus inge-
nium a diligentius exercitiu. sicut
contingit in pharibus. **Et** in psona
taliu dicitur. **Super** omnes docē-
tes me intellexi. **v** i delictet sacre scri-

pture veritatem. **Cuius** causa sub-
dit. **Leq** testimonia tua meditatio
mea est. **v** meditatio mea circa te-
stimonia tua otinue versat quatu
huana fragilitas patit. **Alio** mo-
do docet h^o a deo sic edocti fuerut apli
de qb dicit **Iero.** in epl a ad **Pau-**
linu de oib⁹ sacre scripture libris
Quicqs alijs exercitaco a quotidi-
ana in lege meditatio tribue solet
hoc illis spiritus sanct⁹ suggererat
Et erant: fm q scriptum est: docē-
biles dei. **Doc** etiam modo fuerut
edocti plures alij sancti sicut de be-
ato **Francisco** a **Antonio** legitur a
peliuribus alijs. **Et** iste modus se-
cundus sciendi est excellentior pre-
cedentibus. **Propter** quod in pso-
na taliu sbbitur. **Super** senes. **p**
exercitium longi tpsis scripture no-
ticiam hntes [intellexi] ex diuina
inspiratione. **Cuius** causa subdit
Leq mandata tua exqsiui. **v** intelle-
xui. **v** boz tuoz a te mihi dari deuo-
ta oratione petui. a dedisti in sicut
scribit **Sap.** iii. **Inuocaui** a venit i-
me spūs sapie **Sequit** **Ab** omni
via mala. **q** ducit ad pditione. **p**
hibui **pe** **bug** cogitacoes a af-
des meos **bug** fact⁹ q promi sunt
ad malu ab adulescentia sic d^r **Gen.**
vii. **Vt** custodiā vba tua. **Q**ue
a mada negatiua qlia sunt **Nō**
occides. **Nō** me chateris. **Nō** furtū
facies. a filia q phibent malu **A**
iudicijis tuis. in lege diuina otentis
nō dedinaui: q tu lege posuisti in.
Iero **Lege;** mandatoru a te sus-
cepi a statuisti q si ab his
dedinare i etno iudicio dēmana reu

mea in manibus meis semper.]

Hug Acsi dicat Doce me obedie
mandatis qa anima mea
parata est semper ad suscipiendu
doctrinam tuam. et legem tua no
sum ob **nico** meditans eam in
fuitis.] corde: a eye ques

in ope. Et hoc probat osequenter
dicens **P**osuerunt peccatores.] &
demonos [laqueum mihi.] & de
ceptiones a ille **Cass** In hac em
cebras seculi **Cass** mundi filia
tot laqueos inuenis quot vicia co
tueris. sed populo fideli nihil terre
nuz preualere potuit q se celesti co
uersatione tractauit. vnde subdit.
[a de mandatis tuis non erraui.]

sed in eis permansi p gram tua me
preservantem.] **R**editate acqui
sua testimonia tua.] & tua pcepta
dealogi vt tibi obediaz.] in eternu.

Hugo Causam subiungit [qz
exultatio cordis mei
sunt.] Et in hac exultatione.] **R**edi
naui cor meuz.] vt humiliter serui
rem.] ab facindas iustificationes
tuas.] & opera bona que a te sunt
a iustificand vtpote sunt opera mi
sericordie videlicet esurienti pane
frangere. nudum vestire. a similia
de quibus dicitur Lu. xi. Date ele
mosinaz a oia munda sunt vob. Et
abdit.] **Cass** No q in futuro
eternum **Cass** misereatur qs
afflicto. cu in illo regno nulla pte
esse miseria. sed qz fructu & premi
um earum elemosinaz sub eterni
tate recipiet. vnde subdit. [propter
retributionem.] videlicet illaz qua
auisuri sunt sancti. Venite benedi

di patris mei percipite regnum.
Magna retributio que tamen de do
mini prouenit largitate: incolam
fieri regni perpetui: consortem be
atorum angeloz: patriam suscipe
re que semper delectet nec vlla pe
regrinatione deseratur

Quos odio ha
Samech Sequitur captm
rv. cui preponit
rv. littera. s. samech **Hugo** q
interpretatur audi vnde ad mone
mur vt diligenter aure cordis audi
amus a confideremus q de odio in
quoz dicunt hoc mo

Quos odio habui non inquam
sunt hoies. qz sic sunt diligendi. iu
xta illud. Diligite inimicos vros. s.
inquantum sunt peccatores odiendi snt
videlicet vt odio habeam in eis vi
cia: a ame **iero** La lege tuam
mus naturaliter. dilexi.] qa qd
precepisti: ope impleui. Et qa ab
hoc requiritur auxiliu dei. **Id** subdit

Aug **A**duitor.] ab bona sa
cienda.] a suscepto: me
us es tu. ab mala euadenda.] a in
verbu tuuz.] p filiu tuum. sup spera
ui **Nicol** id est super omnes i
ipso speraui. quia in eo beatam vi
taz promissisti abrahe a semini ei
id est omni fidem eius imitanti

Hugo **O**edmate a me ma
lignu. tam vos demo
nes q pueri homies. a scrutato:
meditando. mandata dei mei. demo
nes enim suis pessimis suggestio
nibus. a pueri homies contentio
sa si mper malignitate impediunt

Bamberg 3. 1. 1. 1.

te ne studio a oratione possis serui-
tari dei tui **Iero** **S**i uolueris
mandata **Iero** .penitentiam a
gere segregari habes ab illorum co-
sortio a dicere domino **Hugo** **L**
Vscipe me secundum eloquium tuum id est
secundum promissionem tuam **L** et viam
vita gratie in presenti. a vita glorie
in futuro **Rico** **L** et non confundas
tuo **Rico** .me **L** .ne me confun-
di permittas in frustratione spei
mee. **I**deo subditur **L** ab expectatio-
mea **L** **S**pes est certa expectatio fu-
ture beati **Cass** **B**eata enim est ex-
tubimis **Cass** **E**xpectatio itaque san-
ctorum: est celorum regna angelorum
et consortia promereri. et quod super-
tuum est ipsius iugiter videre qui
in beatorum corde solus semper dul-
cesce **Hug** **E**t quia hoc non potest
re **Hug** .eam consequi virtu-
te propria **I**deo subditur **L** **A**diu-
ua me **L** contra inimicos qui me vo-
lunt perdere **L** et saluus ero **L** in aia **L**
et meditabor in iustificationibus tu-
is semper **L** et quod diuini memorie
tenebo qualiter me iustificaueris
nic **E**t quia peccatores a spe dicte
beatitudinis defraudantur
Ideo subditur **L** **P**reuisisti omnes
discedentes a iusticiis tuis **L** **Cas**
sio. **N**am cum sit iustificatio pec-
catorum: mentis pura confessio. me-
rito superbi spernuntur a domino qui
se tali remedio sanare despiciunt.
Addidi: **q**uod **q**uod iniusta. **l** **e**l **c**ogitatio
eorum **L** videlicet velle peccare. a iustis-
simo iudici nolle satisfacere. **M**erito
igitur tales ab absolutionis gratia

submouentur qui totiens moniti:
hic pio domino satisfacere contempse-
runt **nicol** **P**ropter quod ad-
uaticantes reputauit omnes pecca-
tores terre **L** id est declinantes a le-
ge naturali. vel a lege moysi data.
Ideo dilexi testimonia tua **L** id est
legem gratie que recte facit incede-
re per viam veritatis a iusticie. **E**t
quia carnis petulantia id est furi-
ens luxuria frequenter impedit gra-
tiam in hac vita **I**deo subdit **L** **N**on
fige timore tuo carnes meas **L** id est
mortifica in me omnes motus car-
nales **L** a iudicis enim tuis timui.
L quibus totum mundum fumer
fisti aquis diluisti propter peccatum
luxurie **O**mnis enim caro corrupe-
rat viam suam. ut habetur **Genes**
vi. **E**t **z**odoma cum alijs quatuor ci-
uitatibus igne sulphureo succedi
sti propter enormitatem luxurie ut
habetur **Gen**. **xix**. **E**t non solum horum
iudiciorum consideratio. verum
etiam futuri iudicij recordatio con-
figit meam carnem. motus eius il-
licitos exprimendo timore casto at-
que perfecto. qui non tamen habet ante
oculos formidine; vindicte sed ve-
hementer etiam metuit amissionem
gratie in qua fidelis viuunt per quam
omnis reficitur christianus. **C**on-
figi ergo se populus fidelis timore
domini deprecatur ut moriendo vi-
uat qui prius male viuendo mori
ebatur.

Feci iudiciū

Ann Sequit ca
pitulu. xvi

cui pponit tra. xvi. f. Ann.

Ambro que interpretat oculi
lus vel fons. Dum
autem bona puidem? a agimus fit
nobis oculus cordis fons iusticie
quā se plus fidelis auz primo iu
ste viuendo fecisse testatur: dicēs.

Heci iudi **Hugo** Discernē
cium. **Hugo** do bonuz
a malo. La iusticia. pprimuz nō le
dendo. Lnōn trabas me.

Dico ne tradi me pmittas
calūmiantibus me. La de
monib? mibi semp nocere qrenti
bus. Valet enim ad dicitū auxiliū
impetrā dū obsequiū dō pstitum
qđ allegatur ai dī. **U**scipe ser
uū tuū in bonuz. La pte dionis tue
vt pte bonus dñs a pionus. Lnō
calūmietur. La false accusēt me su
pbi. La spūs maligni qui sunt sup
bissimi. Vñ de dyabolo Job. xli.
dicitur. Ipse est rex sup omnes fili
os superbie. **O**culi mei defecerūt

in salutare **Hugo** vi cristuz.
tuū. **Hugo** Ac si dicēt
vt a moribus calūmiantū non le
dar: serpente eneu; v xp̄m pro me
suspensum icēssanter cōsidero: sicut
Rume. xxi. pfiguratū est. La in elo
quiū iusticie tue. La i verba euāge
lica ip̄i xp̄i p quē iusti efficiamur
sicut dicit Apo. Justificati gratis
in sanguine ipsius sumus.

Dico Ac ai seruo tuo fm
miserordia tua; sup

plendo defectū meū p tuā grā; La et
iustificatiōes tuas doce me. vt pos
sim eas itelle dū cape; a ope imple
re. Ad hoc allegat rōnez cum sbb̄it

Seruus tuus ego sum. La ideo te
neoz implere mandatū tuū. qđ nō
possum: mibi itelligā ip̄sum. **I**da
mibi itelle dū vt sciam testimōia
tua. La sic adimplere valeaz ipsa.

Tempus faciendi dñe. qđi dicat
Non differas mibi itelle dū dare:
quia tēpus est dandi. Cui? causa
sub dicitur. La dissipauerūt legē tuā
puerle eā exponēdo: vt iudei a here
tici. neq; eā recipiēdo vt pagani:
atq; eā trāsgrediēdo vt mali chri
stia.

Cal. Et q̄ntum legē dō mi
ni. **Cal.** dissipauerat nephā
da p̄sumptio: tantū deuotus popu
lus ad mādata eius festinabat im
plenda: dicens. **L** Deo dilexi mā
data tua. La veraciter itelle dū. La super
aurum a topazion.

Iero Sicut em; aurū cuncto rū
metalloz p̄cellit preciaz
ita topazius omnū gēmaz i se cō
tinens pulchritudines: omnū vñ
cit honores. Et ideo fidelis plus su
per hoc ia dei mandata diligit.

Cal. Topazion vero sic quidā
scribere volūt genus est la
pidis: q̄ntū inuētione rarū: tantū
merciū q̄ntitate p̄ciosuz. qui duos
fertur h̄ie colores. vñū aureū pu
rissimū. et alterū etherea claritate
relicente. Lampat em; cum solis
splendore patit oim gēmaz supe
rans p̄ciosissimas claritates. i aspe
ctū suū singulariter puocans o cu
loz cupidissimā voluptatē. **Quaz**

Topazion

3.

si polire velis: obscuras. si nature
aprie relinquas: irradiat. **Hec** ipis
regib⁹ esse ferē mirabilis: vt mē su
as diuitias nihil sile possidere co
gnoscant. **Et** sicut. li^o. ethimol. Inuē
ta est p^omo in arabia insula in qua
tragodite p^ones fame et tēpesta
te fessi cu; herbaz radices effo de
rent: crueūt. q̄ insula postea q̄ sita
nebulis coopta: tandē a nauigan
tibus est muēta. sed ob hoc locus
a gēma nomen ex causa accepit.

Ram topazim iuxta tragoditaruz
linguā habet significatiōē querē
tis. Est autē amplissima gēmarū.

Cas de qua non sunt multa di
cenda: ne qd scriptura di
cit esse contemptibile: nos de sidera
bile affectata laude faciamus.

Aug⁹ Cum vero ipsa mādata
diligētur sup aurū a la
pide preciosuz multū: ois pre ipis
mandatis terrenavilis est merces
nec vlla ex pte q̄cunq; alia bonis
bona comparantur his bonis qui
bus homo fit bonus.

Hugo Et p^otea inq̄t: sup au
rum a topazion. v. su
per omnes mūdi diuitias mādata
tua dilexi. **Ropterea** ad oia mā
data tua dirigebar. v. vt ea ob cele
stem mercedē recta intentōe imple
rez. a p^ose q̄ns. **Omne** viā iniquā
videlicet ad peccatum deducētem
Lodio habui.

Mirabilia te
Phet Incipit ca
pi. xvij. cui
p^omit lra hebraica

xvij. vij. **Plx.** q̄ interpretat os apui.
Rico Describēs em̄ ppha i h^o
caplo vite cōtemplatiue
sublimitate apuit os suū: dicens.

Mirabilia. Circa qd scienduz
q̄ ascensus cōtemplatiōis p^ohice
incipit ab admiratiōe: s̄m q̄ dicit
p^omo metaphisice ppter admirari
ceperūt hoies philosophari. **Vide**
tes em̄ effect⁹ nature mirabiles vt
choruscatoēs: fulgura: terre mot⁹
a similia: ceperūt causas pscrutari
a sic p^ohici. Et eodē modo ab subli
mitate theologice cōtemplatiōis s̄a
di doctores: vt **Iero⁹**. **Aug⁹**. a simi
les ceperūt ascendē ex admiratiōe
q̄ vidēt sacras scripturas mira
biles: cōfidentes de diuino auxilio ea
rum intellectu sanū inquirē ceperūt
a deo adiuuante reppererūt. a q̄ntuz
ad hoc dicitur. **Mirabilia** testimo
nia tua. v. mirabiles sacre sc̄pture.

Iero q̄ vidi in his aliud pfer
ri: a aliud figurari. **Lideo**
scrutata est ea anima mea.

Rico querendo earū intellectu
in tui adiutorij cōfidentia
Et q̄ vna scriptura intellecta aperit
viā ad aliā intelligēdam. **Id** sub
ditur. **Declaratio** s̄monū tuoz
scriptoz i lege a pphetis **Lillumiat**
a intellectu dat. v. i euāgelijis vbi
ipsoz s̄monū plena fit declaratio.
Lpuulis. v. christiāis: de quibus
dicit saluator **Matth. xi.** **Cōfiteor**
tibi dñe pater celi a terre: q̄ absco
disti hec a sapiētib⁹ a prudentib⁹
a reuelasti ea puulis. **Et** q̄ cogni
tio veritatis excitat appetitū ad am
plius cognoscendū. **Id** subditur.

Os meū aperui] et intellectus ex
tendi ad capiendū verbum dei: quod
est cibus anime. **V**n̄ intellectus dicitur
hic os aīe: sicut in animalibus os
est illa pars corporis per quam cibus acci-
pietur. **L**a attrahi spm̄] s. intelligētie
quā datur desideratibus eū. **I**dem sibi
dicitur. **L**q̄ mādata tua desiderabā] s.
scire a factis.

HUGO Dic est arguere.
mentum quod propter desiderium datur homini gratia. ex hoc desiderio accensus subiungit.

H Spice in me] aspici p̄destinati
omnes] a miserere mei].

Dico eleuando intellectum meum
ab capiendū veritatem
transcendit intellectus mei facultate.
s. secundum iudicium diligētius nomen tuum
] s. sicut iuste disposuisti diligētibus
te facere. quod sicut dicitur super. vii.
capitulum celestis hierarchie. **V**bi cogitatio
foris stat dilectio intrat. **S**e qui

HUGO **O**ressus me
tur. **O**s] et motus et
voluntates aīe mee] dirige s; eloquū
tuū] s. vt recte viuā s. m̄ iusta q̄ p̄cipi
] a non dicitur mei om̄s iniusticia]
] p̄cipi p̄ quod iniuria fit deo. et ideo
amittit hereditatem aīe q̄ tenet ab eo

AUG Quis ergo aliud orat:
nisi vt p̄cepta q̄ deo im-
ponit intendit impleri faciat ab in-
uando. **R**edime me a calūnijs ho-
minū] s. a falsis criminatōibus
quas mihi homines imponūt.

HUGO **L**vt custodia māda
ta tua] q̄ m̄ libris et
cōtentiōibus non possunt custodi-
ri. **F**aciē tuā illu] s. māi-
nima sup̄ suū tuū] **AUG** festa

stuenēdo tuā p̄ntia] s. **L**doce me]
p̄ illuminatione; gratie tue] iustifi-
cationes tuas] vt faciā eas: quod
euidētius alibi legitur. **D**oce me facē
volūtate tuā. **R**ecolens autē iste do-
lorem penitentie p̄reuaricatōis sue
consequēte subdit: dicens.

HUGO **E**xitis aquarū de
ducent oculi mei] s.
oculi mei p̄ quos intrauit in me pec-
catū corde iterius strito eduxerunt
lacrimas. **L**q̄ non custodierunt le-
gē tuā] illecebras huius seculi attra-
hent.

CASSI Dignū ergo est vt p̄
do. **CASSI** illos culpa munde-
t: p̄ quos et excessus admittitur.

IERO Vera est enim p̄ntia iugit
fletibus commissā diluere:
a abluta non iterare.

Vera penitencia.

Vstus es domine.

SAD Incipit. xviii. capitulum
cui preponit lra. xviii
s. **SAD**: que interpretat consolatio:
q̄ recte post fletū sequit. **V**n̄ popu-
lus fidelis q̄ p̄ fletū in se punit
peccatū dicitur: qui penitētibus vniū
p̄mittit iustū esse dicitur: ait.

Vstus es dñe] qui peccato
res punit. **L**et rectum iudici-
um tu] quo iubes peccato-
um. **CASSI** res se affligere vt
eos tua debeat medicina saluare.

Dico **M**andasti iusticia] s.
p̄cipisti] legē tuā] s. iu-
sticia continentē] a testimonia tua]
in ipsa lege contenta] a veritate tuā]
] a veritate legis tue] in iuris] a val-
de: sup̄le custodiri. **E**t quia dolet de
S. ii.

Capitulum 32
9. solus

transgressoribus legis. **I**teo subdit
Quasi liquefieri. **L**ine fe
cit zelus meus. **Q**ueque habeo circa
legem. **P**ropter hoc. **Q**uia oblitus sunt
verba tua inimici mei. **F**acientes
contra eam ac si eam pro nihilo re
putarent. **E**t omnes tales reputat
psalmista inimicos suos. **q**uia sunt
aduersarii veritatis. **L** **E**nitium
eloquii tuum zelus meus. **Q**uo in
flamat ad amorem diuini; **q**ui pro
prie dicitur zelus eo **q**uia est amor
singularis. **L** **A** seruus tuus dilexit
illud. **Q**uia hoc sciebat ad remedi
um humani generis attributum.
Sequitur vox populi christiani. **L**
Adolescentulus sum ego. **R**espectu
populi qui precessit a principio mu
di. **L** **C**ontemptus. **Q**uia in ecclesia
primitiua fuit populus christianus
multum afflictus et despectus a ty
ranis. **L** **I**ustificaciones tuas non
sum oblitus. **Q**uia propter contumelias
et afflictiones quas sustinuit a
fide catholica non recessit. **L** **I**usti
cia tua iusticia in eternum. **Q**uia
iusticia que est per fidem ducit ad
eternitatem beatitudinis. **L** **A** lex tua
veritas. **Q**uia nullam potest conti
nere falsitatem. **P**ropter quod non so
lum dicitur vera; sed etiam veritas
in abstracto: ad denotandum veri
tatis puritatem. **T**ribulatio et
angustia iuenerunt in me. **I**n tyrā
norum persecutione. **L** **M**andata tua
meditatio mea est. **M**editatio enim
legis diuine prebet constantiam in
aduersitate. **I**teo. **R**as qui tribule
tur in penis: coartetur in vinculis. **V**ox semper libera dei

mandata meditatē assidue. **Q**ui
tas et testimonia tua in eternum.

Dico. **T**antum enim equitate
continent quod non solum dicitur
tur equa in concreto: sed equitas
in abstracto. **L** **I**ntelle dū da mihi.
ad cognoscendum ea a opere adim
plendum. **L** **A** viua. **V**ita gratie in
presenti: a vita glorie in futuro.

Quia in toto
Caph. **S**equitur ca
pi. **P**i. **R**i.

Hugo. **C**ui preponit. **P**i. **L**ra
Caph. que interpretatur
confusio. **V**nde populus fidelis
ne temptationibus condusus suc
cumbat: ad dominum asserit se cla
masse: dicens.

Quia in toto corde. **H**oc est
intellectu a affectu feruenter
a deuote. **L** **E**xaudi me dñe.

Caph. **I**n sola enim religiosa co
gitatione totus debet spi
ritus occupari: ne mens diuisa ef
fectum nequeat impetrare quem
postulat. **A**ug. **T**unc poro in to
to corde clamat: **Q**uando aliunde non cogitatur. **T**ales
orationes rare sunt multis: crebre
paucis. **C**lamor qui fit ab homini
bus ad dominum: si somitus vocis cor
poralis fiat non intēto in deum cor
de: quis dubitet iam fieri. **S**i au
tem fiat corde: etiam silente corpis
voce: deum non latet. **S**ine ergo ai
voce carnis quando id opus est: siue
cum silentio ad deum oramus. cor
de clamandum est. **C**ui autem rei p
ficiat iste clamor: de se quenter de cl

rat: **bi** **Hugo** Lustificatiões
tuas] i mada
ta tua que suos operadores iustifi
cant. **Aug** ⁹ Ad hoc emz
damauit in
to to corde suo: a hoc sibi desideauit
a dño exaudiente prestari: vt iusti
ficationes eius requirat.

Hugo Non solū ad sciendū
eas: sed etiā ad ipas
opandū: Lamaui ad te]. Repe
titio damoris nota ē magne deuoti
onis. Lsaluū me fac] salute gratie
in pñti] vt custodiā mādāta tua]
que conferūt vitam beatam. iuxta
illud Matth. xix. Si vis ad vitā in
gredi: serua mandata.

Rico Preueni in maturita
te a damaui]. q̄i dicat.
Iste amor festim⁹ non pcedit ex
impetu passionis: sed ex deliberati
one rationis. La in verba tua sup
sperau] v plus q̄ in verbis alioꝝ
quorūcumq; qz verba tua falsitate
non possunt cōtinere. Preueni
eunt oculi mei] v m̄telled⁹ a affaūs
[ab te dileculo] v a tempe iuuen
tutis. vt meditarer eloquia tua]
que sunt a tempe iuuentutis medi
tanda. Et qz oratio taliū debet exau
diri. Ideo subditur. Vocē meā
audi fm misericordiā tua dñe].

Cass. Intelligam⁹ nihil presu
mendū esse si aliqūd no
bis p dei grāz p̄speritatis ariserit:
quādo ille qui v̄ncēs etatē puerili
bus annis damauit: dicēs. Vocē
meā audi fm misericordiā tuam.
Non habz qd cōtra p̄tā sua confi
denter obijciat: s̄ illam tantū mise

rico: biā petit que ex miseris btōs
facit: ex captiuis liberos: ex mor
tuis viuos: ex temporalib⁹ sempit
nos. Sequit. La fm iudiciū tuū]
quo supplicantibus parcis: quo se
damnantes dementer absoluis.
Vinifica me] Lum̄ne tue gratie q̄
mortuus sum lege peccati.

Hugo Et possit aliquis que
rere. cur ita damas.
Et r̄ndet qz Appropinquerunt
persequentes me iniquitati].

Rico v appropinquerūt mi
hi psequētes me iniq̄.
La lege autem tua longe facti sūt].
que phibet p̄secutionē innocenti
um. Prope es tu dñe] in hi tri
bulato ad me seruanduz fm bene
placitū tuū La omnes vie tue veri
tas] ac si dicat. Sine dimittas me
in tribulatione: siue liberos: totuz
facis iuste. Deus aliquādo suo in
sto iudicio pmittit innocentes tri
bulari ad augmentuz sui meriti: si
cut patet de sancto Job a alijs.

Aug Queri autē p̄t quō hic
dictum sit Omnes vie tue
veritas. cum in alio p̄s. legit Vn̄
uerse vie dñi: misericordia et veri
tas. qz a in iudicando subuenit at
qz ita non d̄est misericordia: a mi
serando id exhibet qd pmittit ne ve
ritas desit. Erga omnes autē a qd
liberat a quos damnat: omnes vie
dñi misericordia. et veritas. qz vbi
non misere tur: v̄mbicte veritas ex
hibet. Multos quippe inmeritos li
berat. inmerituz aut̄ neim̄nē d̄anat.
Sequitur. Petitio] ab illo. s. t̄po
re quo ic̄pi testimōia tua intelligē

Hugo Leognouit de testimo-
nijs tuis. Quib⁹ testi-
ficatus es te daturum bonis premi-
um: a malis supplicium.

Aug⁹ Lqz in eternū fundasti
ea. qz id qd p ea dñs
pmisit eternū erit: sicut Mat. xxv.
saluator docuit. Ibunt in ignē ete-
nuz: iusti autē in vitā eternā.

U De hūilitate
Res. Sequit cap
tuluz. xx.

Amb⁹ cui pponitur lra. xx. s.
Res qz iterptat pmat⁹
Ille emz apud deū obtinet prima-
tum qui hūilis est. qm̄ qui se hūi-
liat exaltabit. Vñ plus fidel ab
hūilitate orōne suā icipiēs: ait.

Hugo U De humilitatez
meam. Qua da-
mo ad te let. p gram tuam. Leri-
pe me. de periculo mortis eterne. Lqz
legē tuam non sum oblitus.

Aug⁹ Hoc loco nullā dei legez
ouemēt⁹ intelligimus:
nisi Om̄is qz se exaltat hūiliabit. a
qui se humiliat: exaltabitur.

Hugo L. Vdica iudicium
meū. a. da. sñaz. s. cau-
sa mea quā habeo otra dyaboluz.
La redime me. La vaxatōe eius miu-
sta. L. pte eloquiū tuū viuifica me.
vita gratie in pñti. L. Onge. L. sup-
ple est. La pctorib⁹. L. qz peccandi ha-
bet osuetudine. L. salus. L. tam gratie
qz glorie. qz dator vtriusqz salutis
diuisus ab eis est ppter multitudi-
nem pctorū. Vñ ysa. lix. Iniq̄tates
vie diuiserūt int̄ vos a deū restitū

Et merito elongata est a pctorib⁹
salus. L. qz iustificationes tuas. L. a
mandata tua quib⁹ deberent iusti-
ficari. non exquisierunt. Lab opān-
dum. Et si fm̄ iusticiā longe sit sa-
lus a pctorib⁹: tñ fm̄ misericordiā
ape est. Vñde sequit. L. Misericor-
die tue multe. L. qz multis et multo
ciens et diuersis modis misereris
L. sedm̄ iudicium tuum. Lm̄ quo pre-
sentia parcis peccantibus.

Rico L. viuifica me. p augmē-
tuz tue gratie. cui⁹ neces-
sitate subdit. L. Vlti. L. supple sunt
L. qz psequitur me. L. taz demones qz
puerh hoies. L. a tribulant me. L.

Hugo qz caro: mūdus: a de-
monia multa mouēt
p̄ha aduersus spm̄ populi fidelis.
La testimonij tuis nō dedinaui. L.
obseruantia mandatoz tuoz.

Rico U di puaticates. L.
impios legē tuaz trans-
gredientes. L. a tale scbam. L. a lacri-
mis flebā. Vñ trāslatio hebraica
h̄z: merebaz. Sequit. L. qz eloquia
tua non custodieunt. L. Sicut emz
ad vitiosum ptinet letari de obf-
uatione diuie legis: ita ad vitiosuz
ptinet tristari de eius transgressio-
ne. non solū in se: s̄ etiā in alijs. Et
qz hoc est meritoruz augmēti gra-
tie. Deo subditur. U De qm̄ dile-
xi mandata tua dñe. L. zelans p eis
in me a alijs. L. i misericordia tua
viuifica me. L. p augmentuz gratie
parēs ex tua mia a libertate.

Aug⁹ P incipiū verborum
tuorum veritas. L. a v-
ritate pcedunt verba tua. a i d v

racia sunt: a neminem fallunt qui
bus pronuntiat vita iusto: et pe
na im
Hugo Sicut enim pmit
tio. **Hugo** tis: ita fit. a sic
p dicit: ita euenit. Quoniam in eternu
oia iudicia iusticie tue. qz s^ma dei
in extremo iudicio de gloria bono
ru: a pena reproboꝝ stabit in eter
num: s^m qz d^r **Math.** xxxv°. **I**bunt
hi in igne eternu: iusti autem in vi
tam eternam.

P **R**incipes p
Ben. **Sequitur ad**
pitul. xxv.
cu pponit lra. **xxi. s.** **Ben.** qz interp
tat sup vuln^o: p qd intelligit tribu
latio: de qua sub dit: dicens. **L**

P **R**incipes psecuti
me gratis. **Rico.**
demonos de quibus d^r ad **eph.**
vi. Non est nobis colluctatio adu
sus carnem et sanguine: sed aduen
sus pncipes a ptates tenebrarum
haru cōtra spūalia nequicie. Let a
verbis tuis formidauit cor meuz.
qz homo qntu cu qz in istus timore cō
cūte: ne fiat tēāgressor legis d^me
sⁱ ad vtrūqz cōtemplatio affert solaci
um. **I**deo sub ditur.

Hugo **L**etator ego. **I**nter
tēptatōes a psecutio
nes. sup eloquia tua. **I**meditando
ipsa: ac me cōsolantia: ac mihi co
ronā si vicero pmittentia. Liut qz
inuēnit spolia multa.

Rico. Cui^o gaudiū duplica
tur. sⁱ de obtēu victorie
a de p^rede māgnitudīe. **S**ic cōtem
platiu^o delectat de victoria vtra ho

stes quā h; i spe. a p ose qns de ob
tentu glorie future. qz spes est certa
expectatio future bētu dimis. **E**t qz
amor vni^o cōtrarij inducit odium
alteri^o: a cōuerso. **I**deo sub dit. **L**

Iniquitate odio habui a abho
minat^o sum. tanq̄ qd vile. **L** legē
autē tuā dilexi. tanq̄ quōd vtile et
honorabile eā iugiter meditando.
Et qz ex hoc pūpit homo in laudē
dei. **I**deo sub ditur. **S**epties i die
laudē dixi tibi. in septē horis cano
niciis. **L** sup iudicia iusticie tue. **I**osi
tēdo oia opa tua iusta: qz sunt que
dam executiones iusticie tue laten
tis in tua. **Hugo** Mos emz re
ligiosis ē se
pties dño decātare laudes. **P**rimo
viz laudes matutinales sūmo dila
culo: in memoria dñice resurrectio
nis: qz fuit valde mae. **P**ostea pri
maz. qz tūc xp̄us tradit^o fuit pila
to. **D**einde tēciā. qz tūc iudei clama
uerūt. **C**rucifigat. **P**ostea sextam.
qz tūc fuit cruci cōdauat^o. **D**einde
nonā. quia tūc expirauit. **P**ostea
respas. quia tūc posuit^o fuit d^r cruce
Postremo cōpletoriū. qz tūc sepul
tus fuit. **C**ollect. **S**icqz i memo
ria: dñice pas
sionis et humane redemp tōis ab
ecclesia septies dño laudes p solū
tur. **E**t quia vita cōtemplatiua est
quieta respectu actiue qz habz labo
rem ānexū. **I**deo sub ditur. **P**ax
multa. que cōsistit in puritate cōsci
entie est. **L** diligētibz legē tuam.
quia ex tali **Ric.** iugiter medi
dilectione **Ric.** tantur sacraz
scripturā. La nō est illis scādātū.

S. iij.

¶ tanta occasio uenendi in peccatis
sicut adiuuis qui frequenter hnt ma-
teria; tribulationis. ppter qd dñs
dixit Lu. x. Martha martha solli-
cita es et turbaris erga plurima.
Et sequit. Maria optimā pte; ele-
git et qz vita cōtemplatiua perficit in
patria. ¶ Ido subditur. **Expecta-
bam salutare tuū dñe.** ¶ et dicitate;
uisionis tue et fructus eterne. Et qz
ad hoc puenitur p obseruatiā mā-
datorum dei: s̄m dicitur saluatoris
Math. xix. Si uis ad uitam ingre-
di serua mādata. ¶ Ido subdit. **Let-
mandata tua dilexi.** Ica diligenter
obseruando: per que salus acquiris
eterna. Vnde puerb. iij. Precepta
mea cor tuū custodiat. longitudi-
nez em̄ dierū et ānos uite et pacem
apponet tibi. Et idē. **Ustodiuit
aia mea testimonia tua.** ¶ et sacras
scripturas p iugē memoriā in cor-
de: et p efficiētā in opatōe. **Et di-
lexit ea uolenter.** I corde et opere
seruauit mandata tua. de deo et
p̄ximo diligēdo. In quib⁹ duob⁹
tota lex pendet et p̄p̄te Mat. xxij.
qz ad ipsa oia alia mādata reduci-
tur. **Et sicut dilexi.** I testimonia tua
et sacra eloquia scripturaru.

Rico. Cui⁹ causa obseruatiōis
mee in cōspectu tuo. ¶ uoia facta: di-
cta: et cogitata mea patēt cōspectui
tuo. qz monēt hōiem ad tue legis
obseruatiā. ppter qd dicit Boeci⁹
v. de cōsolatiōe. **O uiri magna est
uobis indicta necessitas p̄bitatis
si dissimulare non uultis: qm̄ agi-
tis ante oculos iudicis cūcta cernē**

tis et cōtemplantis. Vnde puerb. xvi
Omnes uie hōim patēt oculi eius.

Propinqua.
deprecatio me. in con.

Thau. Sequitur capitulum
vice simū secundū.

Hugo cui preponit lra vlti-
ma uidelz Thau. q̄ i
terp̄tal̄ errauit. Popul⁹ itaq; fide-
lis q̄ olim errauit: modo se appro-
pinquare deo fatetur: dices.

Hugo Propinquet
deprecatio mea i
cōspectu tuo dñe. ¶ oratio mea que
fit in cōspectu tuo dñe appropinquet
tibi. Iuxta eloquiū tuū. ¶ et s̄dm p̄-
missū tuū. Da mihi intellectū. Sic
i alio ps̄. dixisti. Intellectū tibi da
bo et instruam te in uia.

Iero. Ac si dicat. Proximam ti-
bi fieri orationē meā de-
cor dñe: ut a te intellectū capiens
nihil aliud nisi q̄ qd oportet expo-
rem. ¶ Intret postulatio mea in cō-
spectu tuo dñe: s̄m eloquiū tuū eri-
pe me. Ia periculis temptatiōnū.

Rico. Repetitio est sine p̄missione
ad exp̄mendū; magnū;
desiderium petitionis sue.

Hugo Consequē oñdit q̄lis
p̄pls fidelis petat sibi
dari intellectū et eripi a malis: di-
cēs. **Rudabūt.** et de pleno cor-
de p̄soluet tibi. Labia mea p̄nuū.
et laudes. Cū docueris me iustifica-
tiones tuas. et p̄cepta tua: ut ea
intelligā et ope impleā: et sic edōt⁹

Pronūciabit lingua mea eloq̄

um tūm. Lex caritate docendo pri-
mu. Quia oia mandata tua sup le
sunt. Equitas v equitate plena.
hoc est quicq̄ precipis: est equū.

Rico Et q̄ talis doctrina non
est efficac sine speciali
adiutorio dei s̄m q̄ d̄i puerb. xvi.
Domis est animū preparare: s̄ dei
est gubernare linguā. Ite subdit.

Hugo Fiat man⁹ tua v
fili⁹ dei xpus dñs per
que deus pater fecit secula: fiat mi
hi in auxiliū. Nā alia editio ha
bet. Fiat mihi manus tua auxilia
trix. Vt saluet me v dirigat lin
guā meā in docēdo ad meā a alioꝝ
salutē. qm̄ mādata tua elegi pre
oibus t̄p̄alib⁹ ad meditandū: eat
atq̄ opandū a docēdū. a ad hoc
mouet me amor eterni premi⁹. L

Quia cupiui salutare tuū dñe.
v eternam salutē. La lex tua me di-
tatio mea est eo q̄ dirigit me ad
cōsecutionē hui⁹ salutis. Et quia
ad hoc sequit̄ augmētū gr̄e i q̄ est
spūalis vita. Ite subdit. Quet
aia mea vita gratie in p̄nti a vita
glorie i futuro. La laudabit te hic
et in fu.

Hug. La iudicia tua
turo. v flagella tua
quib⁹ in p̄nti iudicas: discernendo
filios a non filijs. q̄ filios flagel
las. nō filijs parcis. a hęc ad iuuā
bunt me in futuro si p̄ ea i hac vi
ta fuero purgatus. Sequit̄. Qu
raui sicut ouis que perijt.

Rico hoc non videt̄ intelligi
de errore in morib⁹. q̄
statim subdit. mandata tua nō sū
oblitis. sed de errore s̄m cōmune;

in odium loquēdi hoim mundano
rum. Ad cui⁹ intellēdū sciendū q̄
ouis d̄i errare q̄n segregat se a gre
ge. hoies autē tendētes ad p̄fectio
nem cōtemplationis segregant se
a cōmuni habitatione hominū vt
libere possint vacare cōtemplationi
diuine. et tales ab hominib⁹ mun
danis reputant̄ stulti a huic seculo
p̄diti. Vnde religiosi mūdo mortui
dicunt̄. Et s̄m hoc dicit̄ psalmista
in p̄sona cōtemplatiui Erraui sicut
ouis que perijt: q̄ntum ad reputa
tionem mundanorū. Et quia refu
gentibus amore dei humanū cōn
fortium: conceditur diuinum s̄m
illud Ozee. ij. Ducam eum in solitu
dine: a loquar ad cor eius. Ite sub
dit. quē se tuū tuū dñe eū intri⁹
cōsolando. Quia mandata tua nō sū
oblitis terre nis inxerēdo p̄ amo
rem: sed celestia appetēdo. ad qd̄
tendit̄ mādatōrū tuorū obſuatio.

Cassiodo Amplectēd⁹ su
auiter om̄ino
psalmus qui tali cōfessiōe fimit⁹
est: p̄lixitate magnus: admiratio
ne profunditatis oceanus: ex cel
lentium rerum amenitate paradī
sus. quem virtutum floribus cōna
tum per alphabetum hebreorum
fidelis populus cantauit. Vidim⁹
enim eius sententias quasi stellas
clarissimas in altissimo celo collo
ca. **Hugo** Nam non facile
tas. quis vesiculis
iuenit̄ in q̄ non aut vias: aut man
data aut iustificaciones: aut iudi
cia: aut eloquia: aut sermones do
mini habeas: aut etiā aliquid tale

quod equipollenter valeat.

Cal. Est enim et hic psalmus in
stituito: fidelium quintus: ubi
quicquid ad ecclesiasticam disciplinam
pertinet: populus fidelis cantavit.

Iero. Nos quod dominum supplices de
precemur ut iudiciorum eius
factores: mandatorum custodes: testi
monioque scrutatores effecti: sacris
humeris benigni pastoris ad ovile
dominici reportati: sanctorum angelorum me
reamur consortiis adiuvari per domi
num nostrum Iesum christum. cui est ho
nor et gloria in secula seculorum. Amen.

Psalmus. Cxxx.

Ad dominum cum
tribulaber. Titulus.
Canticum graduum 88.

Dico. Dicit quidam uir laicus quod
david precepit Salomo
in edificare templum: et tradidit sibi
descriptionem templi et porticum: et per
oleum graduum: ut habetur in Paral.
xxviii. Et quod fecit istos psalmos. hunc uir
et quatuordecim sequentes ad decantandum
in xv gradibus dicti templi.

Calli. Terrena siquidem illa fa
miliaritas: celestis templi si
militudinem gestare videbat. Qua
propter cum gradus audimus in psal.
non terrenum aut corporis gressibus
subeundum nobis aliquid suspicemur
si mentis accipiamus ascensum. Ideo
enim premissus est canticum: ut hoc poti
us ab anime procedat: applicare de
beamus de ascensu spirituali.

Hugo. Sed videndum quod sit iste
gradus: quod ascensio: gradus

um. unde fit ascensus: et a quo. et quod. a
ubi. et per quem. Gradus in hoc loco sunt
procedus virtutum in quibus solus beatus
cum ascensus est. de quo in alio psalmo dicitur.
Ibi sunt sancti de virtute in virtute: in
quibus sola caritas mouet pedem. Qui
plus diligit: plus ascendit hos gra
dus. Ascendit uir iustus: ubi enim cor
de. quia ascensiones in corde disponit.
Quo. Amenore virtute ad maiorem.
Ad quod. Ad deum uideendum a diligendum.
Ubi enim corde. Per quem. per christum.
Unde a ualle plorationis.

Cal. Nam istos gradus ascendere
mereremur: si per delicias
nostris prostrati domino iugiter supplice
mus. Primus itaque gradus virtutum
inclinat in hoc psalmo in quo propheta eterna
vitia derelinquens: confessione lacrima
bilis petit se de mundi istius tribulatio
ne liberari: dicens. L

Ad dominum. **Hugo** quod omni
num. **Hugo** quod omni
magnus est. **Cal.** tribulaber. **Hugo**
stitionibus demonum: linguis aduersan
tium: et inimicis persequentium. **Cal.** **Ad**
ma. **Cal.** corde: ut Susanna Daniel. xiiij.
Let exaudiuit me. L

Calli. Inspice quod sit pulcher
rimus ordo dictionum.
Primum posita est tribulatio. Secundo
exclamatio. Tercio exauditi. ut
ordies certos ad dominum ostet vota per
uenire fidelium. Exauditus ergo uir orat
dicens. **O** Omnia libera auiam meam a la
bis inimicis. **I** me deridentibus. **L** a lin
gua dolosa. **Q**uod sibi specie boni consulit
dānosa. **E**cce qui mundum uitio
abominatione ceperat deserere:
prima fronte uersionis iniqua la

bia patitur: dum eius propositum scele-
ratis oblationibus irridet. dicitur
enim ei ab iniquis. Quid te crucias
aut seculi honores fugias: et istum
modum perdas nec ibi ad quod desideras
aliquam pervenias. Postquam illa minime
valuerunt: tunc suasores ad dolosa
blasphemata se convertunt: dicentes Nolite
ieiunio fatigari: restat tempus in semio-
rum ista facias. Qui cum se putant lo-
qui pro corpore salutem anime noscitur o-
mnino perire. **Jeremias** Deum dominus anima: ad-
tere. se fideliter clamantem interrogare pietatis affectu di-
gnatus: dicens. Quid dicit tibi aut quod
apponat tibi ad linguam dolosam.

Hugo ac si dicat. Quid poterit tibi dari auxilium: aut
consilium: aut remedium quo muniaris
contra linguam dolosam: quam iniquitas suadet
vel deterrendo phibet. Respondet amicus
iustus vel dominus sue interrogationi: di-
cens. Agitte et verba sacre scri-
pture que sunt. potestis et vespere dei omni-
potestis que sagitte sunt. Laute que ver-
ba sacre scripture penetrant usque ad
cor: sic dicit Apoc. ad Heb. iiii. Vi-
uus est dei sermo et efficax et penetra-
bilior omni gladio ancipiti. Hec ver-
ba sacre scripture dantur tibi in
munimentum contra linguam dolosam.

Augustinus Et quod patrum est verbum age
re contra linguam dolosam.
Idcirco etiam exemplis agendum
est. **Vñ** **Hugo** Contra dolosam
subdit. Hugo desolato ius
vel vastatoribus et cum exemplis sanctorum
ad vitam gratie convertorum: que aliqui
mali fuerunt et postea multum profice-
runt virtutibus. ut paulus: mathe-

us: magdalena: dauid: et alij mul-
ti. Sanctorum exempla carbones deso-
latorum dicitur sunt. quod inflamant nos
ad amorem dei quod in nobis diabolo
construxerat per peccatum. hoc desolatum
atque devastatum dei adiuvante gratia
sentia. **Augustinus** Erant in nobis mul-
tur. **Augustinus** te carnales cogita-
tiones: seculares multi amores: ipsi
veruntur carbonibus desolato ius ut si
at purus locus desolat. In cuius
loci puritate faciat deus edificium suum
Exempla ergo multorum iniquo-
rum qui conversi sunt ad deum car-
bones dicitur sunt: sagittis verborum
dei accensi et revivificati sunt.

Hugo Iste enim vir iustus
quis gradum primum
ascendit carnalia relinquens. quia
tamen a malis adhuc premitur.

Cassiodorus vitia seculi damnans: vi-
tam se permitet habere lo-
simquam. Neu mihi quia icola-
tus meus prolongatus est. Inco-
las enim dicitur que ad tempus terras
alienas colunt: sed a patria sua lo-
ge seiuncti sunt. Quod de illis meri-
to dicitur: quorum conversatio sem-
per est in celis. sed adhuc hic cor-
pore detinentur: sicut apostolus pau-
lus dicit. Cupio dissolvi: et esse cum
christo. Cupienti siquidem patri-
am felicem videre quis hic breve
tempus probeatur esse: longinquum
esse videtur. **Hugo** Causam sui
tedij assignat
cum subdit. Habitavi cum habi-
tantibus cedari et cum malis et in-
quietis hominibus signatis per ce-
dari qui interpretatur tenebra. et

fuit filius Ismaelis persecutoris
ysaac. Ne videretur coqueri de pe
grinatione co: pali subdit. multu
incola fuit aia mea In hoc mudo
est aia pe

grina. **Aug** cui patria e
in celis: que
hic pegrinat affectib? sicut corp?
locis. Si amaueris terrena: pegrina
ris a deo. si aut amaueris deum
ascendes ad deum in caritate dei a pri
mi. Abhuc causa durissima cur iste
incolat? acerb? existeret sub die cu
dici.

Cas. Om his q? odevit
tur. pacē erā pacific? Ille
odit pacē q? scindit vnitatē: qui nō
amat xpm q? est pax nrā. paciēs a
benign? erā cu? rixatibus.

Nico eoz molestias cu? paci
entia tolerado. Luz loq
bar illis. Imo desite ac rationabilr.
Impugnabant me. contētoib? a fa
ctis iniquis. gratis. sine causa.

Cas. ac nullis pcedētib? meis
culpis. Ipsi em sunt a q?bo
sup se petit delere liberari: dicēs. A
labijs iniqs a a lingua dolosa. Vi
des viru iustu terrena de serentē: nā
tenere gloriose virtutis accessum.
s? tū adhuc gemere q? cū malis se
cognoscit habitare. Quapropt vi
deam? q? sit pcedē? seculi grad? q?
iam nobis primus domino iuvan
te monstratus est.

Psalm? Cxx.

Euani ocu
los me. Titulus. Cā
tiam graduum.

Hugo Iste est secul? p sal.
gradual. Prim? em
gradus est exire de mal? seculi. Se
cul? est petere diuinu? auxilium.
Cognue igitur sequit? gradus iste
pcedentē. Nā de mudo exēti occur
runt picula. et iō necesse h? implo
rare dñm auxiliu: sic olim filij isrl
de egipto exētes: vidēt? egiptios
psequētēs se: ad dñm clamauerūt
auxiliu postulātes. Ergo vir iust?
q? in pcedēti ps. gemebat in malo
rum insidias: hic se ostra eas orat
in uari: dicens.

Euani oculos meos. spūales
s. cogitationes a desideriu? in
mōtes. v. ad deū a ad aues celestes

Nico q? dicitur montes infra
ps. cxxiiij. Montes i cir
cuitu eius. v. angeli: vt exponit Au
gus. vñ veniet auxiliu m. Diuina
em adiutoria hoib? pstita coiter p
angelos amīstrant. pncipalr tū
fūt a d. pp qd subdit. Auxiliu
meu a dño: qui fecit celu a terraz.

Iero Ab ipso auxiliu expecto
p que p? celuz terraz lo
cauit. Dñc iaz p fide sua vir iste a
spūs cō rñsum accipiēs aliqd osola
tionis aie sue loquēd dicēs. Non
det in cōmōtoez pedē tuū. v. nō pa
tiatur remouere stabilitatez qua
in eo firma. **Nicola** neq? p
tus es.

Nicola mittat
affectionem mentis tue de bono in
maluz mutari. neq? dormitet qui
custodit te. v. non cess; te custodi
re: scilicet deus a angeli quibus cō
mittit custodiam fideliz: q? nunq?
dormūt: sed ab hpmibus dormite

dicantur quoniam non auxiliantur. **S**ed in
veritate in eis non cadit somnus:
propter quod dicitur vigiles danielis. iiii.
In sententia vigiliis de creta est. **I**deo
subdit. **A**cce non dormitabit neque
dormiet. **I**ta non cessabit ab auxilio
[qui custodit israel].

Hugo **U**el propter quod christianus qui
deum videt per fidem. Nam
israhel vir videns deum interpretatur. **O**mi
nus custodit te. Diligenter se. **D**ominus
protectionis tua: super manum dexteram tuam.

Rico **U**el propter quod dicitur
[ra manum tua posset te pro
tegere et custodire. **V**el omnes partes
humana que per manum dexteram intelligi
tur. **P**er dies. **V**iz spiritus [sol
non vret te. **I**ta non vret. quod hebrei
non habuerunt optatum modum:
si loco eius videntur futuro indicant
in modo.]

Hugo **N**eque lina. **U**el veri
di. **H**ugo **S**iccia vel de spe
ratio etiam non nocet tibi. **P**er no
tam. **A**dulsi.

Cassiodorus **P**er solis igitur a
tatis. **C**assiodorus **L**una; signum totius
vite tempus: quod clamandum est semper
ad dominum qui non permittit suos in re
atu duci: aut scandalo inveniēte
puri quoniam eis custodie sue prestat au
xili.

Hero **D**ominus custodie
um. **H**ero **T**e ab omni malo. **I**ta ab
omnibus invidijs inimici quibus gratia
divina tollitur: anima perditur: et promissio
nes dei evacuatur. **C**ustodiat ani
mam tuam dominus. **N**e ei per dominum pote
statis ad **C**assiodorus **D**iversis modis
verse.

Cassiodorus **C**assiodorus **C**assiodorus
custodia: que non solum ab aduersis vi
dicat: sed etiam beatos facit et ad celo
rum regem producit. **V**nde ad finem per. **V**eni

ens cuncta concludit: dicens.

Hugo **D**ominus custodiat
introitum tuum. **I**n tempta
tione: ut non permittat te temptari su
pra id quod ferre potes. **L**ex exitus tu
um. **I**n temptatione: ut victoria det et
victorem remuneret. **L**ex hoc nunc et
usque in seculum. **U**el semper.

Hero **U**el tuus a corpore recideris:
sua custodia protegat: ne
in illis calos percipiteris ubi dices co
spiciet arcus: sed in sinu abrahe cum laza
ro sepiterna requie proficiatis: prestat
te deo nostro. **J**esu christo: cui honor est etc.

Psal. CXXI.

Etatus sum

Titul. **C**anticum graduum

Hugo **H**ic est tercius gradus: qui
satis eleganter tercio lo
co ponitur. **N**am primus est exire
a malis seculi. **S**ecundus est divinum
auxilium implorare. **T**ercius est co
fidere de provisione in domum domi
ni quo ascendit. **I**ntentione monet
nos propheta ad ascensum atque deside
rium celestis hierusalem.

Cassiodorus **I**n prima igitur
parte fidelis iste
gaudet se amonitum ad supernam
hierusalem esse venturum: dicens.

Etatus sum **H**ugo **U**el propter quod
in his.] **H**ugo **U**el propter quod
Lque dicta sunt mihi. **I**n prophetis et
apostolis loquentibus in scriptu
ris suis: hoc quod subditur. **I**n do
mum domini ibimus. **V**nde aposto
lus ad Hebr. xii. ait. **F**estum
nempe ingredi illam requiem etc. **C**assiodorus.

Handwritten notes in the right margin, including a large blue initial 'H' and some illegible text.